

www.musavat.com

MUSAVAT

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 7 may 2024-cü il Çərşənbə axşamı № 78 (8451) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Naxçıvana maneəsiz, yoxsa sadələşdirilmiş keçid... - Bakının şərti dəyişir?

Ermənistan 10 noyabr 2020-ci il tarixli Üçtərəfli Bəyannamənin sonuncu bəndini icra etməlidir, əksi mümkün deyil

yazısı səh.9-da

Bu il "Xarıbülbul" festivalı Şuşa və Laçında keçiriləcək

yazısı səh.3-də

Arsenalımızda daha iki yeni silah - hərbi qüdrətimiz düşməne "göz dağı" kimi

yazısı səh.6-da

Musavatda yeni dönmə - İsa Qəmbəri kimlər təbrik etdi...

yazısı səh.4-də

Kreml: "Putinin Türkiyəyə səfəri gündəmdədir"

yazısı səh.10-da

Vətəndaş cəmiyyəti Tiflisi silkələyir - QHT inqilabı...

yazısı səh.11-də

ABŞ Ukraynaya gizli silah göndərüb

yazısı səh.10-da

Bu gün Putin and içəcək

yazısı səh.12-də

"Telefon xərcəng yaradır" iddiası yenə gündəmdə - onkoloqlar deyir ki...

yazısı səh.13-də

Qızılca yenə can aldı - həkim xəbərdarlıq edir

yazısı səh.14-də

Bakıda yeni meqayol layihəsi - tıxaclara son zərbə?

yazısı səh.15-də

ABŞ SƏFİRİNİN ŞUŞADAN VERDİYİ MESAJ - NÖVBƏ FRANSIZ HƏMKARINDA

Bir neçə gün əvvəl verdiyi müsahibədə Qarabağa getməyi "şou" adlandıran Birləşmiş Ştatların Bakıdakı elçisi Mark Libbi səhvini düzəltdi; diplomat xanımı ilə Füzulini, Şuşanı ziyarət edərkən nələr dedi...

yazısı səh.8-də

Azərbaycana xarici sərmayə axınıni artıran səbəblər - Bakı uçugurlu şəhərdən biridir

Qeyri-neft sektorunda ən çox önəm verilən sahə olaraq alternativ enerji istehsalı əsas prioritetə çevrilib

yazısı səh.5-də

Taleh Kazimov

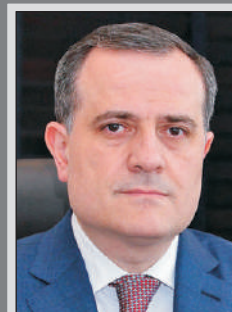
COP29-dan iqtisadi gözləntilər - baş bankir açıqladı

yazısı səh.3-də

Elçin Mirzəbəyli: "Gürcüstanın müstəqilliyini qorumaq üçün hökumətin sərt tədbirlər görməkdən başqa yolu yoxdur"

yazısı səh.7-də

Ceyhun Bayramov mayın 10-da Mirzoyanla görüşəcək

yazısı səh.8-də

Bakı dünyanın "İdman paytaxtı" seçildi

Avropa İdman Paytaxtları və Şəhərləri Federasiyası Bakı-nı 2026-cı il üçün dünyanın "İdman paytaxtı" seçib.

Mayın 6-da beynəlxalq təşkilatdan ölkəmizə göndərilmiş rəsmi məktubda Bakı şəhərinin namizədliyinin təsdiqləndiyi bildirilib.

Azərbaycanda əhalinin sağlamlığının möhkəmləndirilməsi, yüksək standartlara uyğun mövcud idman infrastrukturunu və idmanın təbliği üçün görülən nüməvi fəaliyyət yüksək qiymətləndirilib.

Qeyd edək ki, gələn ilin sonunda Belçikanın paytaxtı Brüsseldə, Avropa Parlamentində Bakı şəhərinin dünyanın "İdman Paytaxtı" olaraq rəsmi təqdimat mərasiminin keçirilməsi planlaşdırılır. (Report)

Ermənistan və Macarıstan səfirliklərin açılması barədə razılığa gəlib

Ermənistan və Macarıstan hər iki ölkənin səfirliklərinin açılması barədə razılığa gəliblər.

APA xəbər verir ki, bu barədə Macarıstanın xarici işlər və ticarət naziri Peter Siyarto Budapeştdə Ermənistanın xarici işlər naziri Ararat Mirzoyanla birgə mətbuat konfransında bildirib.

XİN rəhbəri qeyd edib ki, Ermənistanla diplomatik münasibətlər bərpa olunandan bəri onlar ölkə iqtisadiyyatının çiçəklənməsinə yönəlmiş əhəmiyyətli müdərəcə addımlar atıblar.

"Ötən il iqtisadi inkişafımız və ticarət dövriyyəmiz 70%-ə çatıb", - macar nazir vurğulayıb.

Bu il 62 milyonluq güzdəti kredit verilib

Bu ilin ilk dörd ayı ərzində Azərbaycanda 1684 layihənin maliyyələşdirilməsinə 61,3 milyon manat güzdəti kredit verilib.

Bu barədə Modern.az-a İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Sahibkarlığın İnkişafı Fondundan (SİF) bildirilib.

Məlumatla görə, verilmiş kreditlər hesabına 963 yeni iş yerinin yaradılması nəzərdə tutulur.

Məhərrəm ayı bu tarixdən başlayır

Azərbaycanda Məhərrəmlik ayının başlanacağı tarix açıqlanıb. Bu barədə Qafqaz Müsəlmanları İdarəsi (QMI) sədrinin müavini Fuad Nurullayev məlumat verib.

Bildirib ki, bu il Məhərrəmlik ayı iyulun 7-nə təsadüf edəcək: "Bu il Məhərrəmlik ayının ilk günü iyulun 7-nə, Aşura günü isə iyulun 16-na təsadüf etməlidir. Bununla bağlı Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin Qazılar Şurasının fətvəsi olacaq".

Məlum məsələdir ki, Məhərrəmlik və ondan sonra davam edən Səfər ayında, adətimize görə, toylar təxirə salınır. Sədr müavininin sözlərinə görə, Məhərrəmlik ayından sonra başlayan Səfər ayı avqustun 7-nə təsadüf edəcək. (Lent.az)

Elçin Quliyev III Çarlzla bir arada

Dövlət Sərhəd Xidmətinin rəisi general-polkovnik Elçin Quliyev Böyük Britaniya kralı III Çarlzla görüşüb.

Çindən gələn elektrik avtomobilləri və polad Al bazarını ələ keçirib

Çindən gələn elektrik avtomobilləri və polad Avropa İttifaqının bazarını ələ keçirib və bununla bağlı Brüssel Çinin könüllü olaraq ixracı azaltmasını gözləyir.

"APA-Economics"-in "TASS"-a istinadən verdiyi məlumata görə, bunu Avropa Komissiyasının rəhbəri Ursula von der Leyen Çin sədri Si Cinpin və Fransa prezidenti Emmanuel Makronla üçtərəfli görüşdən sonra deyib.

"Elektrikli avtomobillər və polad məmulatları kimi Çinin subsidiyalasdırılan məhsulları Al bazarını həddindən artıq doldurub. Dünya artıq Çin məhsullarını qəbul edə bilməz. Buna görə də Çin hökumətini bu struktur istehsalı cavab verməyə çağırırdım. Eyni zamanda biz G7 ölkələri və inkişaf etməkdə olan ölkələrlə birlikdə cavab tədbirlərini intensiv şəkildə koordinasiya edəcəyik", - Ursula von der Leyen qeyd edib.

Onun sözlərinə görə, Al bazarlarının əlçatanlılığı hami üçün bərabər şərtlərlə olmalıdır: "Lakin biz bazarın qorunması alətlərimizdən tam istifadə etməyə hazırıq".

Musavat.com xəbər verir ki, görüş Böyük Britaniyada keçirilən Vindzor Kral Atçılıq Şousu çərçivəsində baş tutub.

E. Quliyev III Çarlzla birlikdə atların yarışını izləyib.

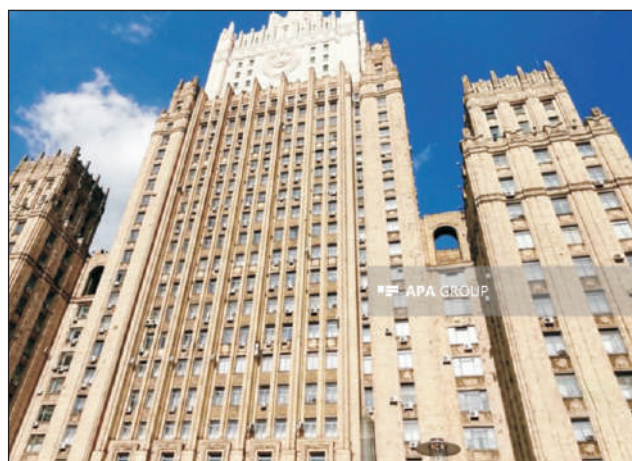
Qeyd edək ki, Vindzor Kral Atçılıq Şousu 1-5 may tarixlərində Vindzor qəsri ərazisində keçirilib.

Tərkibinə Dövlət Sərhəd

Xidmətinin rəqs ansamblı, 20 Qarabağ atından ibarət süvarilər dəstəsi və "Land of Fire" polo komandasının daxil olduğu nümayəndə heyətimizin bu tədbirdə iştirakı Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi və Azərbaycan Atçılıq Federasiyasının təşkilatçılığı ilə baş tutub.

Musavat.com

Rusiya XİN: "Ukraynada "F-16"ları nüvə daşıyıcısı kimi qəbul edəcəyik"

Rusiya "F-16" təyyarələrinin Ukraynada peyda olmasını onların modifikasiyasından asılı olmayaraq nüvə silahının daşıyıcıları kimi qəbul edəcək.

APA-nın Moskva müxbiri xəbər verir ki, bu barədə Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin bəyanatında bildirilib.

"Yaxın vaxtlarda Amerika istehsalı olan çoxfunksiyalı "F-16" təyyarələrinin Ukrayna hərbi əməliyyatlar teatrında görünəcəyi gözlənilir. Rusiya tərəfinin dəfələrlə qeyd etdiyi kimi, biz bu təyyarələrin ikili təchizatlı platformalara - qeyri-nüvə və nüvə platformalarına aid olmasını gözdə tutmürük. Uzun illərdir ki, bu tip təyyarələr NATO-nun "birgə nüvə missiyaları"nda istifadə olunan təyyarə parkının əsasını təşkil edirdi. Bu təyyarələrin hansı spesifik modifikasiya ilə təchiz olunacağından asılı olmayaraq, biz onları nüvə silahı daşıyıcıları kimi qəbul edəcəyik və ABŞ və NATO-nun bu addımını məqsədyönlü təxribat kimi qiymətləndirəcəyik", - deyər Rusiya xarici siyasət idarəsinin Rusiya Silahlı Qüvvələrinin Cənub hərbi dairəsində taktiki nüvə silahı təlimlərinə hazırlıqla bağlı yaydığı bəyanatda qeyd olunub.

Azərbaycanla Ermənistan arasında 40 sərhəd dirəyi quraşdırılıb

Azərbaycan Respublikası ilə Ermənistan Respublikası arasındakı sərhəddə koordinatların dəqiqləşdirilməsi işləri çərçivəsində aparılan geodeziya ölçmələri əsasında 2024-cü il mayın 6-dək 40 sərhəd dirəyi quraşdırılıb.

APA xəbər verir ki, bu barədə Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini Şahin Mustafayevin Xidməti məlumat yayıb.

İki dövlətin ekspert qruplarının işi davam edir.

Azərbaycanla Slovakiya arasında strateji tərəfdaşlıq haqqında Bəyannamə imzalanacaq

Slovakiya Respublikasının Baş naziri Robert Fitso mayın 6-da Azərbaycan Respublikasına rəsmi səfərə gəlib.

APA xəbər verir ki, hər iki ölkənin dövlət bayraqlarının dalğalandığı Heydər Əliyev Beynəlxalq Aeroportunda ali qonağın şərəfinə fəxri qarovul dəstəsi düzülüb.

Slovakiyanın baş naziri Robert Fitsonu hava limanında Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini Əli Əhmədov, xarici işlər nazirinin müavini Fərid Rzaev və digər rəsmi şəxslər qarşılayıblar.

Azərbaycan Respublikası ilə Slovakiya arasında strateji tərəfdaşlıq haqqında Bəyannamə imzalanacaq.

Slovakiya hökumətinin məlumatına görə, səfərdə Slovakiya baş naziri Robert Fikonun Azərbaycana səfəri çərçivəsində imzalanması planlaşdırılır.

Bu il "Xarıbülbül" festivalı Şuşa və Laçında keçiriləcək

Sülhməramlıların növbəti karvanı Xocalı aeroportunu tərk edib

Mayın 6-sı şəhər saatlarından Rusiya sülhməramlılarının növbəti hərbi yük maşınlarından ibarət karvanı Xocalı aeroportundakı ərazini tərk edib.

APA xəbər verir ki, sülhməramlılar Goran dəmir yolu stansiyasına hərəkət edib.

Avtomobillər Rusiya göndərilmək üçün Goran dəmir yolu stansiyasında qatarlara yüklənib.

Hesablama Palatası DSMF-də yoxlama aparır

"Hazırda biz DSMF-də auditə başlamışıq".

Modern.az xəbər verir ki, bunu Hesablama Palatasının sədri Vüqar Gülməmmədov oxu.az-a müsahibəsində deyib.

O bildirib ki, mövzu Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun büdcəsinin gəlirlərinin və xərclərinin icrasının, eləcə də sərbəst vəsaitlərinin idarə edilməsinin auditidir.

"Auditin iyun ayına kimi davam etməsi nəzərdə tutulur. Naxçıvan Muxtar Respublikası üzrə Sosial Xidmətlər Agentliyinin də auditinə başlanılıb. Ölkə üzrə bu agentliyin auditinə gəldikdə isə, bu istiqamətdə auditorlarımız tərəfindən risk və resurs qiymətləndirilməsi aparıldıqdan sonra fikir irəli sürə bilirik".

Mayın 11-13-də Heydər Əliyev Fondu və Mədəniyyət Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə "Xarıbülbül" VII Beynəlxalq Musiqi Festivalı keçiriləcək.

APA xəbər verir ki, bu il 35 yaşını qeyd edən festival Şuşa və Laçın şəhərlərində baş tutacaq.

Qeyd edək ki, Şuşa şəhəri 2024-cü il üçün "İslam dünyasının mədəniyyət paytaxtı" elan olunub. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev ötən ilin noyabrında bununla bağlı tədbirlər haqqında sərəncam imzalayıb. Öz növbəsində "Xarıbülbül" Beynəlxalq Musiqi Festivalı da İslam dünyası ölkələri arasında mədəni əlaqələrin inkişafına töhfə verəcək. Builki festival iştirakçıları arasında həm də İCESCO-ya üzv ölkələrdən ifaçılar və yaradıcı kollektivlər yer alacaq.

Festivalın proqramı iştirak edəcək ifaçıların zənginliyi ilə yanaşı, həm də repertuar və fərqli təqdimatlarla yadda qalacaq.

Mayın 11-də Cıdır düzündə "Şuşa - İslam dünyasının mədəniyyət paytaxtı 2024" ilinin və "Xarıbülbül" VII Beynəlxalq Mu-

siqi Festivalının açılış konserti keçiriləcək.

Festival mayın 13-də Laçında davam edəcək. Hələri çayı ətrafında qonaqlara fərqli ölkələrdən gələn ifaçıların təqdimatında konsert təqdim olunacaq.

Şuşanın rəmzi olan gülün adını daşıyan "Xarıbülbül" Musiqi Festivalı 1989-cu ildən keçirilir. Festival həmin il may ayında məşhur xanəndə, pedaqoq, Xalq artisti Seyid Şuşinskiyin 100 illik yubileyi ilə əlaqədar Ağdam rayonunun Abdal Gülablı kəndində başlayıb, Şuşada davam edib və Ağdamda yekun konsertlə başa çatmışdı. 1990-cı ildən isə "Xarıbülbül" festivalı beynəlxalq status alıb.

Qarabağ münafişəsi dövründə əsas konsertlər Ağdamda təşkil edilib. Festivalın bir sıra konsertləri Bərdə və Ağcabədidə də keçirilib.

Vətən müharibəsindəki tarixi zəfərimizlə torpaqlarımız işğaldan azad olunduqdan sonra festival yenidən Şuşaya qayıdıb. Bu il isə festivalın məkanı gənişlənərək Laçın şəhərini də əhatə edir.

COP29-dan iqtisadi gözləntilər - baş bankir açıqladı

Taleh Kazimov deyir ki, bu, həm də xarici investorlar tərəfindən "yaşıl maliyyələşmə"nin cəlb edilməsinə müsbət təsir göstərəcək"; COP29-la bağlı iki xəstəxana ayrılıb

Azərbaycanda COP29-la bağlı hazırlıqlar sürətlə davam etdirilir. Bu global tədbirin ölkəmizə hansı faydaları verəcəyi haqda da rəsmi proqnozlar artıq səslənməyə başlayıb.

"COP29 (BMT-nin İqlim Dəyişikliyi üzrə Çərçivə Konvensiyası) Azərbaycanda dayanıqlı maliyyə ekosisteminin formalaşdırılmasına və xarici investorlar tərəfindən "yaşıl maliyyələşmə"nin cəlb edilməsinə müsbət təsir göstərəcək".

Bunu Mərkəzi Bankın sədri Taleh Kazimov deyib.

Mərkəzi Bank hazırladığı Dayanıqlı Maliyyə Hesabatında 2024-cü ildə iqlim dəyişmələri və ekoloji, sosial və korporativ idarəetmə (ESG) riskləri ilə bağlı hədəflərini açıqlayıb.

Bu il AMB bu sektorda aşağıdakı istiqamətlərdə tədbirlər həyata keçirəcək:

- Dayanıqlı maliyyə sahəsində potensialın formalaşdırılması;
- Dayanıqlı maliyyə axınları üçün ekosistemin formalaşdırılması;
- İqlim dəyişmələri və ESI faktorlarının risklərin idarə edilməsinə inteqrasiyası;
- Maliyyə bazarlarında şəffaflığın və bazar intizamının təmin edilməsi.

"Risklərinin idarə edilməsi potensialının artırılması və dayanıqlı maliyyə axınları üçün əlverişli ekosistemin formalaşdırılması məqsədilə çoxşaxəli və əhatəli tədbirlər görülməsi davam etdiriləcək. Bu tədbirlər beynəlxalq təcrübə və yerli maliyyə bazarları şərtləri nəzərə alınmaqla həyata keçiriləcək", - AMB bəyan edib.

"Bu hesabat həmçinin Mərkəzi Bankın dayanıqlı maliyyə üzrə görülmüş işlərə dair maliyyə sektoru, cəmiyyət və bütün aidiyyəti tərəflər qarşısında şəffaflığın təmin edilməsi məqsədini daşıyır. Mərkəzi Bank dayanıqlı maliyyə istiqamətində gördüyü işləri müvafiq aidiyyəti tərəflərlə təkmilləşdirmənin hazırlanması, maliyyə sektorunda iqlim dəyişmələri və ekoloji risklərinin qiymətləndirilməsi, dayanıqlı maliyyə axınları üçün adekvat ekosistemin formalaşdırılması və dayanıqlılıq üzrə məlumatların açıqlanmasının dəstəklənməsi üzrə möhkəmləndirməyi hədəfləyir", - T. Kazimov bildirib.

Bu arada COP29-la bağlı tibbi məsələlər barədə də qərar verilib.

Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasının (COP29), Kioto Protokolunun Tərəflər Görüşünün 19-cu sessiyasının və Paris Sazişinin Tərəflər Görüşünün 6-cı sessiyasının keçirilməsi ilə əlaqədar tədbirlər planının icrası məqsədilə TƏBİB-də İşçi Qrupu yaradılıb.

Bu barədə APA-nın sorğusuna cavab olaraq TƏBİB-dən məlumat verilib.

Bildirilib ki, COP29-un keçiriləcəyi məkanda tədbirin ilk günü TƏBİB tərəfindən yaradılan 4 tibb məntəqəsi, 4 təcili tibbi yardım briqadası fəaliyyət göstərəcək: "Ümumilikdə tədbirin keçiriləcəyi müddətdə 30 təcili tibbi yardım briqadasının xidmət göstərməsi planlaşdırılır. Tədbirin keçiriləcəyi müddətdə mindən çox qonaq sayının məskunlaşdığı ərazilərdə 24 saat tibb məntəqəsi və tibbi yardım briqadaları fəaliyyət göstərəcək.

Stasionar tibbi xidmət zərurəti yarandığı hallar üzrə Mərkəzi Neftçilər Xəstəxanası və Yeni Klinika ixtisaslı tibbi xidmətin göstərilməsi üçün ayrılıb. Mərkəzi Neftçilər Xəstəxanasında ümumilikdə 60 çarpayı olmaqla, 10 çarpayılıq Yanıq Mərkəzi də yaradılacaq. Yeni Klinikada isə stasionar xidmət üçün 550 çarpayı nəzərdə tutulub. Bundan başqa, infeksiya xəstəlikləri və ya fəvqəladə hal ehtimalı nəzərə alınaraq Məhəmmədi, Bilgəh və Kliniki Tibbi Mərkəzin nəzdindəki modul tipli xəstəxanaların da fəaliyyəti xidməti zərurət üçün uyğunlaşdırılıb".

□ T.ƏHMƏDLİ,
"Yeni Müsavat"

İsa Qəmbər 10 illik fasilədən sonra yenidən Müsavat başqanlığına qayıtdı. Partiyanın son qurultayında o, demək olar, yekdilliklə bu posta seçildi. Belə ki, seçkidə 278 nəfər iştirak edib, onlardan 3 nəfər əleyhinə, 275 nəfər isə lehinə səs verib.

“Yeni Müsavat” bildirir ki, İsa Qəmbər yenidən başqanlığa gəlməsini bu cür izah edib: “10 il əvvəl, 2014-cü ildə Müsavat Partiyasının nizamnaməsinə əsasən, namizədliyimi yenidən vermədim, başqanlıqdan geri çəkildim. Və mən 10 il rahat yaşadım. Çünki Müsavat Partiyasının rəhbəri olmaq çox ağır, məsuliyyətli işdir.

Beləliklə, 10 il yaşadım və bu il ərzində başqan missiyasını Arif Hacılı həyata keçirdi. Müsavatçıların mövqeyini nəzərə alaraq mən başqanlığa namizədliyimi irəli sürdüm. Sözüün doğrusu, 10 il əvvəl başqanlıqdan geri çəkildə yenidən bu vəzifəyə geri dönmək fikrim, niyyətim olmayıb. Həmişə hesab etmişəm ki, dəim yenilənmə olmalı, yeni gənclər, xanımlar artıq seçilməlidir. Hər kəsə şans vermək

Müsavatda yeni dönəm - İsa Qəmbəri kimlər təbrik etdi...

Partiya başqanı: “Geri dönmək fikrim yox idi, amma...”
Tural Abbaslı: “İsa Qəmbərin yenidən qayıdışı özünün vaxtilə bəyan etdiyi prinsiplərə ziddir”

Adil Qeybullayev: “Onun qurultaydakı çıxışı, dövlət və xalqa verdiyi sublimativ mesajlar da xeyli pozitivdir”

Sərdar Cəlaloğlu: “10 il əvvəl görüşüb dedim ki, başqanlıqdan getmə, amma ironiya ilə dedi ki...”

qoymağı bacarmalıdılar. Hesab edirəm ki, bu bərdə düşünməyə dəyər”.

Bəs partiya sədrləri və keçmiş tanınmış silahdaşlarından kimlər onu təbrik etdi? İsa Qəmbərin qurultaydakı çıxışı necə qiymətləndirilir, Müsavatda başqan dəyişikliyinə əsas gözlənti nədir?

Vaxtilə Müsavat Gənclər Təşkilatının sədri, Divan üzvü olmuş, hazırda yaratdığı AĞ Partiyasının lideri Tural Abbaslı məsələ ilə bağlı

qayıdıb xilaskar olacaq, o da buna inanıb.

Onu da qeyd edim ki, Müsavat Partiyasından ayrılan xeyli insanlar var ki, onlar yeni partiyalar yaradıblar və həmin partiyalar Müsavatdan xeyli güclüdür”.

Müsavat Partiyasının sabiq Divan üzvü Adil Qeybullayev qeyd edib: “Müsavat Partiyasının son qurultayında İsa Qəmbər yekdilliklə yenidən başqan seçildi. Təbrik edirəm və uğurlar diləyirəm.

Yaxın illərdə regionda çox mühüm hadisələr gözlənilir. İranın İsrailə hücumundan sonra formalaşan və hüquqi təməl yaradan proses, şimali Afrikada yeni siyasi konfiqürasiyaya doğru gedən yol, açılması planlaşdırılan dəhlizlərin yaratdığı yeni situasiya ölkəmizdə dövlət nəfərinin hər şeydən yuxarıda tutulması və buna dəstəkverici münasibətlər sisteminin qurulmasını dik-tə edir. Azərbaycanın bu siyasi burulğandan uduşlarla, ən pis ssenaridə az itkilərlə çıxmasına nail olmalıyıq. Ölkəmizin daxilində siyasi, iqtisadi və sosial həyatın bütün sahələrində vətəndaş mənafeyinə xidmət edən islahatların da zamanıdır. Biz gələcəyə baxmalıyıq”.

Müsavat Partiyasının sabiq üzvü, hazırda İsveçdə mühacirətdə yaşayan jurnalist Elbəyi Həsəni qeyd edib: “Yenidən başqan seçilməsi münasibətilə İsa Qəmbəri təbrik edirəm, ona uğurlar arzulayıram. Nədən İsa Qəmbər yenidən Müsavat başqanı seçildi? Çünki partiyada lider adına kimse yoxdur. Könül istərdi ki, 28-35 yaş arasında Qərbdə təhsil almış gənc bir müsavatçı bu partiyanın lideri seçiləydi. Təbii ki, söhbət liderlik keyfiyyəti olan gəncdən gedir. Ancaq beləsi yoxdur. İsa Qəmbər başqanlıqdan gedəndən sonra hörmətli Arif Hacılı and-aman edirdi ki, Müsavat Partiyasına axın var. Halbuki bu partiyayı az qala kollektiv şəkildə tərk edirdilər.

Müsavat Partiyasını yenidən gücləndirmək üçün, yeni hazırda mövcud olan balaca təpəni əzəmətli dağa çevirmək üçün İsa Qəmbərə ciddi maliyyə qaynaqları lazımdır. İsa Qəmbər böyük kapitala yol tapa bilərmə? Çətin məsələdir.

Bir daha İsa bəyi və bütün müsavatçıları təbrik edirəm. Arzu edirəm ki, Müsavat Partiyası Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin adına-sanına layiq işlərlə yenidən xalqın sevimli təşkilatına çevirilsin”.

Azərbaycan Demokratik Partiyasının sədri Sərdar Cəlaloğlu isə İsa Qəmbərin yenidən qayıdışına bu cür mövqe bildirib: “Zamanında İsa Qəmbərin Müsavat Partiyasının mövcudluğu ilə bağlı

Macarıstan Azərbaycan-Ermənistan razılaşmalarını alqışladı

Macarıstan Ermənistan və Azərbaycanın sülh istiqamətində atdığı mühüm addımları alqışlayır. Modern.az xəbər verir ki, bunu Macarıstanın xarici işlər naziri Peter Sijarto Budapeştdə Ermənistanın xarici işlər naziri Ararat Mirzayana birgə mətbuat konfransında deyib.

“Əgər dinc vasitələr tapmasaq, dünya tezliklə üçüncü dünya müharibəsinə yaxınlaşacaq. Təəssüflər olsun ki, Qafqaz regionu son illər bölgə sakinlərinə əziyyət verən münaqişələrin şahidi olub. Məqsədimiz sülhü təşviq etməkdir. Bu, Cənubi Qafqaza da aiddir. Biz regionda davamlı sülhün təmin edilməsi üçün Ermənistan və Azərbaycanın sülh istiqamətində atdığı mühüm addımları alqışlayırıq. Macarıstan sülh səylərinə töhfə vermək istərdi”, - deyə nazir vurğulayıb.

O xatırladı ki, uzun fasilədən sonra Ermənistan və Macarıstan diplomatik münasibətləri bərpa etməyə çalışaraq, ötən il iqtisadi əlaqələrin inkişafı istiqamətində addımlar atıb. Bunun nəticəsində iqtisadi əməkdaşlıq haqqında saziş və proqram imzalanıb, işçi qrup yaradılacaq. Onun vəzifəsi iqtisadi əlaqələrin inkişafını sürətləndirmək olacaq. Artıq iyul ayından paytaxtlar arasında birbaşa uçuşlar təşkil olunacaq.

lazımdır ki, öz mövqeyini ortaya qoya bilsin, şansını yoxlasın. Ona görə də dönmək fikrim yox idi. Lakin Müsavat Partiyasının, müsavatçıların maraqlarına görə yenidən başqan kimi qarşınızdayam”.

Daha sonra İsa Qəmbər qeyd edib: “Bizim üçün ən şərəfli hadisə Qarabağ müharibəsi və birgünlük antiterror hadisə oldu. Biz vətənpərvərlik, torpaqlarımızın işğaldan azad olunmasına görə sevinirik, qürur duyuruq. Biz hakimiyyəti tənqid etmişik, edəcəyik, lakin bu o demək deyil ki, biz müxalifətlik deyə yaxşı işləri görməməliyə, vaxtında atılan addımları dəyərləndirməməliyə”.

İsa Qəmbər həmçinin çıxışında hakimiyyətlə müxalifət arasında saziş təklifindən də söz açıb: “Dəyişikliklər təkamül və dinc yolla gəlməlidir. Mən şəxsən bunun tərəfdarıyam. Hakimiyyətlə cəmiyyət, hakimiyyətlə müxalifət arasında ictimai saziş olmalıdır. Media, vətəndaş cəmiyyəti, ziyalılar, siyasi qüvvələr birgə iradə ortaya

“Yeni Müsavat”-a açıqlamasında bildirib: “Mən düşünürəm ki, Müsavat Partiyası öz nüfuzunu 2014-cü ildə keçirdiyi qurultayda itirib. Həmin ildən başlayaraq Müsavat getdikcə zəifləyib.

Bu gün İsa Qəmbərin yenidən qayıdışı özünün vaxtilə bəyan etdiyi prinsiplərə ziddir. Ona sual vermək lazım idi ki, niyə getmişdiz? Getmişdiz ki, partiya bu günə düşsün, geri qayıdasız? Belə çıxır ki, partiya üzvlərini ələ salmışız? Halbuki hər zaman iqtidarı bu cür Rusiya modeli ilə işləməkdə ittiham edir, guya yeni ideoloji addımlar atdığını deyirdilər, amma bu gün görürük ki, dediklərinə zidd hərəkət edirlər. Beləliklə də Müsavat siyasi fiqur yetişdirə bilməyən partiya görüntüsünü nümayiş etdirdi.

Daha bir məsələ, guya İsa Qəmbər 10 il harada idi ki? Yəni də qərargahda, Arif Hacılinın kabinetindən də böyük kabinetdə oturmuşdu. Beləliklə, onun yenidən gəlişi anlaşılan deyil. Yəqin ki, ətraf da onu inandırıb ki, geri

Nizamnamə çərçivəsində olan bütün proseslərə, partiya üzvlərinin seçiminə hörmət və sayğı ilə yanaşmalıyıq.

İsa Qəmbər xarizmatik siyasətçidir. Onun yenidən başqanlığa gəlişi son illərdəki bəzi miflərlə qidalanan siyasi vəhyələr və buna yönəlik aqonik çabaları söndürəcək, əzadlıq performansını ilə xaricdəki ağalara olan ümidləri dəfn edəcək. İsa Qəmbərin qurultaydakı çıxışı, dövlət və xalqa verdiyi sublimativ mesajlar da xeyli pozitivdir.

Qurultayda ən təsirli çıxış sayın Cəmil Ünalın müraciəti hesab edilməlidir. Cəmil bəyi 30 ildən çoxdur tanıyıram. 1993-cü ildə Azərbaycan Kültür Dərnəyində onunla xeyli söhbətlərimiz olub. Çox müdrik və təmkinli adamdır. Cəmil Ünalın çıxışı dövlətçilik zəhniyyəti və siyasi mədəniyyət ritorikası ilə zəngin olan bir nümunədir. Mən bizim siyasi müxalifətdə təmsil olunan hər kəsə bu çıxışı diqqətlə dinləmək və bundan nümunə götürməyi tövsiyə edirəm.

dənələr, onun gedişinin partiya-ya ələ də ziyan vurmayacağını deyənlər oldu. 2014-cü ildə İsa Qəmbər partiya başqanlığından geri çəkilməsi haqda qərar qəbul edəndə bu məsələ ilə bağlı şəxsən onunla görüşdüm, öz fikirlərimi bildirdim, bu qərarından imtina etməsini istədim. Çünki İsa Qəmbərin başqanlıqdan gedişi ilə Müsavatın dağılacağı, zəifləyəcəyini proqnozlaşdırırdım. Amma İsa Qəmbər mənim bu fikirlərimə o qədər də məhəl qoymadı, hətta bir qədər də ironik şəkildə “Niyə bu qədər Müsavatın dərini çəkirsən?” dedi. Amma çox təəssüf ki, hadisələr mənim proqnozlaşdırdığım kimi oldu. Yeni faktiki olaraq İsa Qəmbərin gedişindən sonra milli ziyalıların böyük əksəriyyəti partiyayı tərk etdi.

Müsavat Partiyasının mövcudluğu ilə İsa Qəmbərin liderliyi arasında bir bərabərlik işarəsi qoymaq olar. Yeni İsa Qəmbərin başqan olması Müsavat Partiyasının mövcud olması deməkdir.

Hesab edirəm ki, yeni dövr olduqca çətin olacaq. Əvvəla, 10 illik dövrdə Müsavat Partiyasından kütləvi gədən qüvvələr yenidən partiya-ya qaytarılmalıdır. Həmçinin, məlum olduğu kimi, hazırda Azərbaycanda ictimai vəziyyət əvvəlki illərdən xeyli fərqlənir. Qurultaydakı çıxışından da məlum olur ki, İsa Qəmbər də bunun fərqindədir. İsa Qəmbər çıxışında qeyd etdi ki, hakimiyyətlə cəmiyyət, hakimiyyətlə müxalifət arasında ictimai saziş olmalıdır. Biz

bu gün görürük ki, Türkiyə bu istiqamətdə Azərbaycan nümunəsində addımlar atır. Belə ki, ötən həftə Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan qərar qəbul edəndə bu məsələ ilə bağlı şəxsən onunla görüşdüm, öz fikirlərimi bildirdim, bu qərarından imtina etməsini istədim. Çünki İsa Qəmbərin başqanlıqdan gedişi ilə Müsavatın dağılacağı, zəifləyəcəyini proqnozlaşdırırdım. Amma İsa Qəmbər mənim bu fikirlərimə o qədər də məhəl qoymadı, hətta bir qədər də ironik şəkildə “Niyə bu qədər Müsavatın dərini çəkirsən?” dedi. Amma çox təəssüf ki, hadisələr mənim proqnozlaşdırdığım kimi oldu. Yeni faktiki olaraq İsa Qəmbərin gedişindən sonra milli ziyalıların böyük əksəriyyəti partiyayı tərk etdi.

Beləliklə, İsa Qəmbər yeni dönəmdə özünün əvvəlki siyasi portretinə müəyyən əl gəzdirməli, dəyişikliklər etməlidir. Bunu İsa Qəmbərin tərəfdarları, müəyyən radikal mövqedə olanlar necə qəbul edəcək, bu artıq başqa sualdır. Hər halda, ümid edirəm ki, İsa Qəmbərin yenidən başqanlığa qayıtması müəyyən dəyişikliklərə gətirib çıxaracaq.

Etiraf etmək lazımdır ki, Arif Hacılinın dövründə Müsavat Partiyası qapalı oldu, heç bir siyasi partiya ilə əlaqə qurulmadı, elə bir ciddi uğurlar əldə edilmədi. Düşünürəm ki, İsa Qəmbərin yenidən lider olması həm müxalifətin, həm də Müsavatın gücləndirilməsinə təsir edəcək.

O ki qaldı təbrik etməyə, İsa Qəmbər başqanlığa namizədliyini irəli sürəndə ona təşəkkürümü bildirdim, başqan seçildikdən sonra isə bu münasibətlə onu təbrik etdim”.

✎ **Xatidə GƏRAY,**
“Yeni Müsavat”

Bakı dünyanın üçüncü ən populyar investisiya məkanı kimi qeyd edilib. Bu barədə "Financial Times"ın "FDI Intelligence" hesabatında deyilir. Qeyd edilir ki, ötən il Azərbaycanda birbaşa xarici investisiyalarla (6,7 milyard ABŞ dolları) bağlı əldə olunmuş razılaşmalar 2017-ci ildən bəri ən böyük nəticədir. Aparıcı investorlar qismində isə Böyük Britaniya (1,9 milyard dollar), Türkiyə (1,3 milyard dollar), Kipr (792 milyon dollar), Rusiya (617 milyon dollar) və İran (396 milyon dollar) qeyd edilir.

Azərbaycana xarici sərmayə axını artıran səbəblər - Bakı üç uğurlu şəhərdən biri kimi...

Qeyri-neft sektorunda ən çox önəm verilən sahə olaraq alternativ enerji istehsalı əsas prioritetə çevrilib

"Financial Times"ın "FDI Intelligence" nəşrinin reyting cədvəlində ilk yeri Almaniyanın Manheyim şəhəri, ikinci yerdə isə Rumıniyanın Krayova şəhəri yer alıb. Hesabatda bildirilir ki, 2023-cü ildə dünya üzrə şirkətlər tərəfindən 1,33 trilyon dollar dəyərində birbaşa xarici investisiyaların qoyulması barədə razılığa gəlinib ki, bu da əvvəlki ilə müqayisədə 4 faiz çoxdur.

Böyük Britaniyanın dünyaca məşhur "Financial Times" nəşrinə məxsus "FDI Intelligence" iqtisadiyyatın bir çox sektorları üzrə qlobal və regional bazarların və korporativ investisiya mühitinin dərin təhlili üzrə ixtisaslaşmış. Nəşrin "FDI 100" metodologiyası birbaşa xarici investisiyaların cəlb baxımından sürətlə inkişaf edən 100 regionun öyrənilməsinə əsaslanır. Reyting özəl kapital bazarları üzrə məlumatların qiymətləndirilməsi və elan edilmiş investisiya layihələrinin sayını, kapital qoyuluşunun və birbaşa xarici investisiyaların artım tempini, habelə investisiyalar hesabına yaradılacaq yeni iş yerlərinin sayını nəzərə alır.

Azərbaycan Mərkəzi Bankının məlumatına görə, birbaşa xarici investisiyalar formasında xaricdən cəlb olunmuş 6,7 milyard dollarlıq birbaşa xarici investisiyanın strukturunda neft-qaz sektorunun xüsusi çəkisi 69,9 faiz təşkil edib. Qiymətləndirmələrə görə qeyri-neft-qaz sektoruna cəlb olunmuş birbaşa xarici investisiyaların ümumi məbləği 2 milyard dollar təşkil edib. 2022-ci ildə bu göstərici 2,3 dəfə artımla 1,8 milyard dollar olmuşdu. Bu isə o deməkdir ki, 2023-cü ildə qeyri-neft sektoruna cəlb olunan xarici investisiyaların artım sürəti əvvəlki ilə müqayisədə xeyli zəifləyərək 11,1 faiz təşkil edib.

Cəlb olunan birbaşa xarici investisiyalar baxımından da neft-qaz sektorunun aparıcı olması Azərbaycan iqtisadiyyatı üçün heç də arzuolunan mənzərə deyil. Bu, uzun illər boyu qeyri-neft iqtisadiyyatının inkişaf etdirilməsi istis-

qamətində atılan addımların gözlənilən effekti verməməsinin göstəricisidir. Əldə olunan nəticələr ölkənin neft-qaz sektorundan asılılığının əhəmiyyətli şəkildə azaldılmasına gətirib çıxarmayıb.

Rəsmi məlumatlardan aydın olur ki, ötən il qeyri-neft-qaz sektorunda bir sıra iri investisiya layihələrinin icrasına başlanıb. Belə ki, Azərbaycan İnvestisiya Şirkəti (AİŞ) ilə Macarıstanın "Hell Group" şirkəti arasında müqavilə imzalanıb. İmzalanan müqaviləyə əsasən, Ələt Azad İqtisadi Zonasında illik istehsal gücü 700 milyon alüminium içki qutusu olan yeni zavod tikiləcək. Bildirilir ki, istehsal olunan məhsullar yerli tələbatı ödəyəcək və Mərkəzi Asiya ölkələrinə də ixrac ediləcək. 211 milyon dollarlıq böyük investisiya olan layihə 300-dən çox iş yerinin yaradılmasını hədəfləyir.

Azərbaycana əhəmiyyətli investisiyalar yatıracaq daha bir iri layihə Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında Çinin "BYD Company Limited" şirkəti ilə tərəfdaşlıq əsasında elektrobusların istehsalını nəzərdə tutur. BYD ilkin olaraq layihəyə 34 milyon dollar ayırıb, əlavə dəyərli layihələrə daha 60 milyon dollar sərmayə qoyulması planlaşdırılır. Layihənin məqsədi 800 yeni iş yerinin yaradılmasıdır. İstehsalın üçüncü ilindən elektrobuslar üçün ehtiyat hissələrinin istehsalının lokallaşdırılması

nəzərdə tutulur.

Bundan əlavə, Türkiyənin "Gen İlaç ve Sağlık Ürünleri Sanayi ve Ticaret A.Ş." şirkətinin iştirakı ilə Pirallahı Sənaye Parkında investisiya dəyəri 35 milyon ABŞ dolları olan layihənin, İsrailin "BioPharmax" şirkəti ilə əməkdaşlıq çərçivəsində Ələt Azad İqtisadi Zonasında dəyəri 45 milyon avro olan eczaçılıq zavodunun tikintisi layihəsinin icrasına başlanıb.

Həmçinin AİŞ-in iştirakı ilə Türkiyənin "Demirören" şirkəti ilə regionlarımızda kiçik su elektrik stansiyalarının bərpası və istismarı layihəsi üzrə 15 milyon ABŞ dolları, İsrail şirkəti ilə damazlıq yumurta istehsalı layihəsi üzrə 20 milyon manat investisiya yatırılması nəzərdə tutulur.

Bunlarla yanaşı, İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən dövlət-özəl tərəfdaşlığı çərçivəsində dəniz suyunun duzsuzlaşdırılması yolu ilə içməli su istehsalı pilot layihəsinin həyata keçirilməsi ilə bağlı işlər davam etdirilir.

Son illərdə Azərbaycanın qeyri-neft sektorunda ən çox önəm verilən sahə olaraq alternativ enerji istehsalı əsas prioritetə çevrilib. Bu baxımdan, yaşıl enerjinin Avropaya ötürülməsi planları kifayət qədər iddialı olmaqla yanaşı, potensial xarici investorların diqqətini cəlb edən istiqamətdir. Artıq Azərbaycan bu istiqamətdə ərəb ölkələrinin enerji şirkətləri ilə tərəfdaşlıq əlaqələri qurub. Artıq Birləş-

mış Ərəb Əmirliklərinin Masdar şirkəti 2023-cü ilin oktyabrında 230 MVt gücündə Qaradağ Günəş Elektrik Stansiyasını istismara verib. Bundan əlavə, Masdar ölkədə ümumi gücü 4 GVt olan quruda külək və günəş layihələrinin, eləcə də integrasiya olunmuş dəniz küləyi və yaşıl hidrogen layihələrinin işlənməsi üçün müqavilələr bağlayıb. Masdar və Azərbaycan müxtəlif texnologiyaları əhatə edən bərpa olunan enerji layihələrinin ümumi gücünü təsirli 10 GVt-a çatdırmaq variantı haqqında qarşılıqlı razılığa gəliblər. Bundan başqa, məlum olub ki, bu il Masdar Azərbaycan-da ümumi dəyəri 1 milyard dolları öteyəcək 4 bərpa olunan enerji layihələrinin icrasına başlayacaq.

Azərbaycan eyni zamanda 2019-cu ildən Səudiyyə Ərəbistanından olan ACWA Power şirkəti ilə əməkdaşlığa başlayıb. Hazırda şirkət Azərbaycanda ümumi sərmayəsi 286 milyon ABŞ dolları olan 240 MVt gücündə külək stansiyasını inşa edir. 26 oktyabr 2023-cü il tarixində AYİB "ACWA Power Azerbaijan Renewable Energy" şirkətinə 197,1 milyon ABŞ dolları (186,9 milyon avro) sindikatlaşdırılmış kredit təqdim edib. Bundan əlavə, ötən il dekabrın 15-də OPEC Fondu Xızı-Abşeron külək elektrik stansiyasının tikintisinə dəstək məqsədilə "ACWA Power Wind Azerba-

ijan Renewable Energy" şirkətinə 50 milyon ABŞ dolları məbləğində kreditin ayrılmasını təsdiqləyib.

Bu ilin əvvəlində "ACWA Power" Energetika Nazirliyi ilə əməkdaşlıq edərək, 1 GVt quruda külək elektrik stansiyası, 1,5 GW dəniz külək elektrik stansiyası və batareya enerjisinin saxlanması layihəsi də daxil olmaqla dörd əsas layihə sazişi imzalayıb. Ötən il həmçinin bp şirkəti ilə Cəbrayıl-da günəş elektrik stansiyasının tikilməsi barədə müqavilə imzalanıb.

Azərbaycanın yaşıl enerji layihələrinə xarici investorların marağının böyük olduğu bildirilir. Bu baxımdan, tezliklə qeyd olunan sahədə yeni və irihəcmli investisiya müqavilələrinin bağlanması gözləniləndir. Bu istiqamətdə investisiya cəlbində noyabrda Bakıda keçiriləcək COP29 konfransı mühüm rol oynaya bilər. Dünyanın bərpa olunan enerjiyə keçidində dəstək verən bu mühüm tədbirdə Azərbaycanın alternativ enerji potensialını investorlara təqdim etmək üçün geniş imkanlar yaranacaq. Azərbaycan hökuməti bu imkandan maksimum yararlanmaq niyyətindədir. Müxtəlif beynəlxalq təşkilat və şirkətlərlə dənizdə, quruda külək enerjisi potensialının qiymətləndirilməsi həyata keçirilir.

Aydın məsələdir ki, böyük enerji layihələri iqtisadiyyatın digər sahələrində investisiyaya olan ehtiyacı doldurmaq üçün yetərli deyil. Xüsusilə qeyri-neft sektorunun emal, turizm, nəqliyyat və digər sahələrinə investisiya cəlbı aktual olaraq qalmaqdadır. Bu istiqamətdə ən böyük problemlər azad və sağlam rəqabət mühitinin təmin olunması ilə bağlıdır. Azərbaycan iqtisadiyyatının qeyri-neft sektoruna ciddi şəkildə inhisarlaşmış və bu amil ölkədə sahibkarlığın inkişafı yolunda başlıca maneədir. Ötən il bu problemin aradan qaldırılması üçün vacib olan bir addım atılıb: 20 ilədek müzakirəsi gedən Rəqabət Məcəlləsi qəbul edilib. Mütəxəssislər Məcəlləni kifa-

yət qədər təkmil sənəd kimi dəyərləndirir, onun real icrası təmin edilərsə, Azərbaycan-da inhisarlaşmanın xeyli dərəcədə zəifləməsinə nail olunaçağını bildirirlər. Lakin bu nəticəyə dərhal gəlinməsi mümkün deyil: Məcəllənin icrasının əhəmiyyətli təsirləri ən azı 2-3 ildən sonra özünü göstərə bilər.

Azərbaycan hökuməti işğaldan azad olunan ərazilərə investisiya cəlbinə nail olmaq üçün sahibkarlara ciddi güzəşt və imtiyazlar müəyyən-ləşdirib. Onlar 2023-cü il yanvarın 1-dən etibarən 10 il müddətində mənfəət (gəlir), əmlak, torpaq və sadələşdirilmiş vergidən, siyahısı təsdiq edilmiş iqtisadi fəaliyyət sahələri və mal nomenklaturaları üzrə texnikanın, texnoloji avadanlıqların və qurğuların, habelə xammal və materialların idxalına görə ƏDV-dən, istehsal, o cümlədən emal və hasilat fəaliyyəti sahəsi üzrə vergidən, İşğaldan azad edilmiş ərazidə vergi uçotuna alınan və malları (işləri, xidmətləri) işğaldan azad edilmiş ərazinin rezidentlərinə təqdim edən hüquqi və fiziki şəxslərə topdantsatış ticarət, tikinti və xidmət (əhaliyə göstərilən xidmətlər istisna olmaqla) sahələri üzrə vergidən, işğaldan azad edilmiş ərazidə vergi uçotuna alınan və həmin ərazilərdə fəaliyyət göstərən vergi ödəyicilərinə turizm, pərakəndə ticarət, ictimai iaşə və digər əhaliyə xidmət sahələri üzrə vergidən azad olunurlar.

Bundan əlavə, azad olunan ərazilərdə işəgötürənlər işçi heyətini Dövlət Məşğulluq Agentliyinin göndərişi əsasında müəyyən edərsə, həmin şəxslərin əməkhaqqının birgə maliyyələşdirilməsi nəzərdə tutulur: Əmək haqqının 50 faizi işəgötürən tərəfindən, 50 faizi isə Dövlət Məşğulluq Agentliyi tərəfindən ödəniləcək.

Bu tədbirlərin də yaxın müddətli dövrdə azad olunan ərazilərə xarici investorların cəlbində irəliləyişə gətirəcəyi gözlənilir...

Azərbaycan Xüsusi Təyinatlı Qüvvələri Komandanlığı (XTQ) pilotsuz uçuş aparatları öleyhinə sistemlərin istifadəsinə başlayıb. Bu barədə Defence Türk X sosial şəbəkəsindəki səhifəsində məlumat verib.

“Azərbaycan Hərbi Hava Qüvvələrinin ardınca Azərbaycan Xüsusi Təyinatlı Qüvvələri Komandanlığı (XTQ) ASELSAN İHASAVAR pilotsuz uçuş aparatları ilə mübariz sistemlərindən istifadə etməyə başlayıb”, - məlumatda deyilir.

Nəzərə çatdıraq ki, ASELSAN İHASAVAR sistemi pilotsuz uçuş aparatının idarəetmə signalını bloklamaq prinsipi əsasında qurulub ki, bu da kiçik ölçülü İHA-ların əksəriyyətini zərərsizləşdirməyə imkan verir.

İHASAVAR hərbi obyektləri/bazaları, hökumət binalarını, idarələri, mərasim yerlərini və nəzarət-buraxılış məntəqələrini qorumaq üçün istifadə olunur. Sistemin kompakt dizaynı, daşınma qabiliyyəti və yüngüllüyü istifadəçi üçün minimum enerji sərfiyyatını təmin edir. Sistem həm elektrik batareyaları, həm də yüksək tutumlu təkrar doldurulan batareyalar əsasında uzun müddət işləyə bilər.

Bundan əlavə, Türkiyənin TUSAŞ aerokosmik şirkəti Azərbaycanda fəaliyyət göstərəcək yeni törəmə şirkətin “Turkish Aerospace Azerbaijan”-in yaradıldığını bildirib. Bu haqda şirkətin yaydığı məlumatda deyilir.

Qeyd edilir ki, məqsəd Azərbaycan daxilində, xüsusən “5-ci nəsil qıncı KAAN-ın modernləşdirilməsi” proqramı üzrə işgüzar əməkdaşlığı dərinləşdirməkdir. KAAN milli

döyüş təyyarələri layihəsində əməkdaşlıq sayəsində Azərbaycan Türkiyə ilə tək cə Si-lahlı Qüvvələr baxımından deyil, bütün müdafiə-sənaye kompleksi baxımından daha sıx işgüzar əlaqələrə yeni addım atacaq.

Hər iki hadisənin önəmi nədir?

“Təxris Olunmuş Hərbçilərin Gəncləri Maarifləndirmə” İB-in sədri Emin Həsənlili Azərbaycanın təhlükəsizliyi üçün zəruri olan silahları əldə etdiyini söylədi: “Son 20 ildə qardaş Türkiyənin hərbi sənaye potensialı xeyli güclənib. Artıq özünü 80%-dən yuxarı silah-sursatla təmin edir. Bu müasir silah-sursatın da bir qismi Azərbaycanda var. Azərbaycan dövləti Silahlı Qüvvələri üçün özünə lazım olan son dövr texnologiyalarını ölkəmizə gətirir. Bu da Azərbaycanın müdafiə potensialını artırır. Əsas məqsəd ondan ibarətdir ki, bu silahları həm özümüz istehsal edirik, həm də qardaş Türkiyədən alırıq. Elə ölkələrdən silahlar alırıq ki, səhəri gün problem olmasın. İkinci də ölkəmiz üçün son dərəcə çox müasir silahların alınmasına xüsusi diqqət ayrılır. Dövlətimiz də son zamanlar belə silahları mütəmadi əldə edir. Bilirsiniz ki, Ermənistan son dövrlər pilotsuz uçuş aparatlarına diqqət göstərirdi. Dünyanın bir çox ölkələri də bu silahlara xüsusi maraq göstərirlər. Bu silahlar da qardaş ölkədə

Arsenalımızda daha iki yeni silah - hərbi qüdrətimiz düşməne “göz dağı” kimi

Emin Həsənlili: “Azərbaycan öz təhlükəsizliyi baxımından ən zəruri olan silahları əldə edir”

çox müasir formadadır. Biz bu silahlardan II Qarabağ savaşında istifadə etdik. İndi də bu proqramın icrası çox önəmlidir. Qeyd etdiyiniz hər iki istiqamət çox gerekli, vacibdir. Azərbaycan belə qərarlar verəndə hərtərəfli təhlil edir, öyrənir. Bu silahların uzun müddət istifadə olunmasının zəruriliyi əsas götürülür. Bu məsələlərdə Azərbaycan öz təhlükəsizliyi baxımından ən zəruri olan silahları əldə edir. Bunlar

da çox önəmlidir. Həm də bunlar iqtisadi tərəfdən əhəmiyyətlidir. Eyni zamanda siyasi, hərbi baxımdan da önəmini vurğulamalıyıq. Yaxın zamanlarda Azərbaycan idxal edən ölkədən ixrac edən ölkəyə çevriləcək”.

Hərbi ekspert Səxavət Məmməd deyir ki, Azərbaycan silah sənayesinin inkişafında maraqlıdır və bunun üçün addımlar atır: “Ölkəmiz həm yerli istehsalın in-

kişafında, həm də Türkiyənin məşhur silah sənayesi şirkətləri ilə əməkdaşlıqda maraqlıdır. Azərbaycan hazırda atıcı silahlar, mərmilər istehsal edir və bazarda kifayət qədər alıcısı var. Ancaq bununla kifayətlənmək olmaz. Dünya ölkələri ciddi silahlanmanın içindədir. Bu o deməkdir ki, silah alışına ehtiyac var. Yerli istehsal həm də Azərbaycanın xaricdən asılılığını azaldır. Bu sahədə ən böyük

problem isə özəl şirkətlərin açılmamasıdır. Hesab edirəm ki, özəl şirkətlərin yaradılması Azərbaycanın silah istehsalına ciddi təkan olacaq.

Azərbaycan silah sənayesinin inkişafında maraqlı olması ilə yanaşı ordunun müasir silahlarla təmin edilməsi üçün də fəaliyyət göstərir. XTQ ASELSAN İHASAVAR pilotsuz uçuş aparatları ilə mübariz sistemlərindən istifadə etməyə başlayıb. Rusiya-Ukrayna müharibəsi göstərdi ki, xüsusilə kiçik həcmli dronlarla mübarizə aparmaq vacibdir. Görünür, XTQ komandanlığı Rusiya-Ukrayna müharibəsini təhlil edib və bu yöndə addım atıb. Hesab edirəm ki, Azərbaycan antidron sistemləri də almalıdır. Türkiyə son illərdə silah sənayesində çox önəmli işlərə imza atıb. Azərbaycan Türkiyə şirkətləri ilə əməkdaşlığı genişləndirməklə yanaşı, lisenziya alıb öz istehsal müəssisələrini də qurmalıdır. Dünya təcrübəsi onu göstərir ki, lisenziyaların alınması və yerli şirkətlərin fəaliyyəti ölkələrin milli təhlükəsizliyi və maraqları baxımından çox önəmlidir”.

□ **Cavanşir ABBASLI, “Yeni Müsavat”**

Ermənistan Britaniya silahlarına yol axtarır - ilginclik təfərrüat

Deputat: “Ermənistana yenidən güclənib revanşist arzularını ortaya qoymağa imkan verməməliyik”

Bakı ilə sülh danışıqları fonunda İrəvan altından altından silahlanmağa davam edir. Artıq kapitulyant ölkənin Fransa və Hindistan hesabına öz ordusunu təzadən qurmağa çalışdığı sırrı deyil. Ötən ayın 5-də Brüsseldə keçirilən üçlü sammitdə isə Ermənistanın ABŞ və Avropa Birliyindən silahlanma ilə bağlı da zamanət aldığı deyilir.

Bu arada belli olub ki, Nikol Paşinyan hökuməti Böyük Britaniyanın müdafiə şirkətləri ilə əlaqələr axtarmaq üçün Britaniyanın “Sanctuary Co-unsal konsaltinq” şirkətinə müraciət edib. Bu haqda Fransanın “Intelligence Online” nəşri yazıb.

Bes İrəvanın müasir Britaniya silahlarına çıxış əldə etməsi mümkündürmü, buna onun maddi imkanları varmı?

Xatırladaq ki, Ermənistanın sabiq prezidenti Armen Sərkisyan Britaniya vətəndaşıdır və orada onun biznesi var. Silahlanma məsələsinə bu amilin təsiri mümkündürmü?

Sabiq maliyyə naziri, iqtisadi və siyasi məsələlər üzrə ekspert Fikrət Yusifov Ermənistandakı yanlış baxış-

ların yalnız özlərinə ziyan etdiyini bildirdi: “Ermənistan hakimiyyətinin başında oturanlar, hətta adi ermənilər ağır məğlubiyyətin acısını həzm edə bilmirlər. Onların bir çoxu aqlını itirmiş qədr stress yaşayırlar. Lazım gələrsə ordu sunun Bakıya qədər gələcəyinə inandırılmış xalq, 44 günlük müharibədə yaşadığı acı məğlubiyyətin yaratdığı şokdan indi ayılıblar, yenidən müasir çağırışlara cavab verə biləcək ordu yaratmaq istəyirlər. Vurnuxurlar, Fransadan, Hindistandan, Yunanıstan-

dan, İngiltərədən və digər ölkələrdən silahlar almağa üstüblər. Ermənistan bu silahları nə üçün alır, nə üçün daha müasir ordu qurmağa çalışır? Bölgədə kiminlə müharibə edəcək? Kimdən özünü qoruyur? Təbii ki, bütün ünvanlar Azərbaycandır. Bu xəstə təxəyyüllü adamlar anlamırlar ki, bölgədə Azərbaycan başda olmaqla heç bir ölkənin onlara hücum etmək planı yoxdur. Ancaq buna baxmayaraq silahlanmaq üçün dəridən-qabıqdan çıxırlar. Anlamırlar ki, nə qədər silahlansa-

lar da, Cənubi Qafqazda özlərinə düşmənlərdən bildikləri Azərbaycanla hərbi müstəvidə rəqabət apara bilməzlər. Ən azından ona görə ki, Azərbaycanın tək cə strateji valyuta ehtiyatları Ermənistanın 60 illik dövlət büdcəsinin xərclərindən çoxdur.

Bunlar Rusiyadan on illər boyu silahları hədiyyə şəklində alıblar. İndi Rusiya ilə körpülər yandırılıb, kapitalistlər isə pulsuz heç kimə heç nə verməzlər. Dünya siyasətinin xaç atası olan ingilislərin bu bədbəxtlərə hansı silahlar sa-

tacağı və bunu hansı şərtlərlə edəcəyi isə bilinməz.

Ermənilərə indi silah alışına sərf etdikləri vəsaitləri batmaqda olan iqtisadiyyatlarının dirçəldilməsinə yönəltmək və bu yolla ölkəni sürətlə tərk edən insan axınının qarşısını almaq daha vacibdir”.

Deputat Azər Badamov qeyd etdi ki, Ermənistan sözde sülhün tərəfdarı kimi özünü göstərməyə çalışsa da, əməllərində ordusunun yenidən silahlandırılmasını aparır: “Heç də sırr deyil ki, Ermənistan Hindistandan, Fransadan və Yunanıstandan hərbi texnikalar və silahlar tədarük olunur. Bu baxımdan Ermənistan silahlanmağa coğrafiyanı daha da genişləndirmək niyyətinə düşüb. Ona görə də 5 aprelə Brüsseldə keçirilən görüşdə ABŞ və Avropa İttifaqından silahların və hərbi texnikaların gətirilməsi ilə bağlı məsələ müzakirə olunub. ABŞ öz marağı olmayan yərə, heç bir ölkəyə silah vermir. O cümlədən Ermənistan dəstək göstəriləcəyi təqdirdə Rusiyanın bu ölkədən çıxarılması kimi bir öhdəliyin də Paşinyanın boynuna qoyulduğunu müşahidə etmək heç də çətin deyil. Ona görə də Paşinyan hakimiyyəti anti-Rusiya şousunu nümayiş etdirir. Bu hakimiyyət həm də İngiltərədən silahlar almaq niyyətində olduğunu gizlətmir. Ən azından iki ölkə rəsmiləri arasında keçirilmiş görüşlər bunu deyir. Silahların

alınması üçün ilk növbədə ölkəsinin maliyyəsi olmalıdır. Ermənistanın hərbi büdcəsi cəmi 1,5 milyard dollara yaxındır. Bu vəsaitlə Ermənistanın ordusunu da saxlayıb, nə qədər silah ala biləcəyi belli məsələdir. Bu silahlar Ermənistanı bir üstünlük qazandırmasa da, aldığı silahlar az olsa belə yenidən işlənməsi arzuolunmazdır. Çünki silah açılarda fəsadlız oturmur. Ermənistan ordusunu nə qədər silahlandırırsa belə Azərbaycan Ordusu ilə müharibə edib hər hansı bir məqsədləri nail olmaq gücündə heç vaxt olmayacaqdır. Bununla yanaşı, Ermənistanın aldığı silahlar ölkəmizə qarşı potensial təhlükə mənbəyinə çevrilərsə, tədbirlərin görülməsinə məcbur olacağıq. Çünki biz Ermənistanı yenidən güclənib revanşist arzularını ortaya qoymağa imkan verməməliyik. Ermənistanın silahlanmasına baxmayaraq həm də sərhəddə delimitasiya işlərinin sürətlə getdiyini və Qazaxıstanda XİN səviyyəsində sülh müqaviləsi ilə bağlı danışıqlara hazırlıq getdiyini də müşahidə edirik. Sülh yolu ilə ölkələrarası münasibətləri nizamlamaq təşəbbüslərimizə Ermənistanın müsbət yanaşması yenidən müharibə riskini minimuma endirir. Amma bununla yanaşı, biz öz ordumuzu ən müasir səviyyədə güclü saxlamalıyıq ki, sülh prosesi qısa bir zamanda reallaşsın”.

□ **Cavanşir ABBASLI, “Yeni Müsavat”**

Qonşu Gürcüstanda "Xarici agentlər haqda" qanun layihəsinin müzakirəsinin ölkədə yaratdığı siyasi böhran davam edir. Hələ ki hakim qüvvə öz mövqeyində qalır. ABŞ başda olmaqla, Qərb, eləcə də Avropa Birliyi rəsmiləri isə Gürcüstan hökumətinə qarşı artıq az qala açıq təhdidə, şantaja keçiblər.

Bu arada amerikalı keçmiş kəşfiyyatçı Skott Ritter iddia edib ki, ABŞ Mərkəzi Kəşfiyyat İdarəsi (MKI) Gürcüstanda dövlət çevrilişi etmək istəyir. O əmindir ki, Gürcüstanda iğtişaşlar tədricən inkişaf edəcək və payıza qədər davam edəcək. Payızda keçiriləcək parlament seçkilərinə qədər hazırkı hökuməti mümkün qədər zəiflədib seçkidə hakim partiyanın məğlubiyyətinə nail olmaq hədəflərdən biridir.

"Hədəf hakim "Gürcü Arzusu" Partiyasını süquta sürükləməkdir ki, oktyabrda seçkilər zamanı Mərkəzi Kəşfiyyat İdarəsinin təxribatçıları uğur qazansınlar", - deyir o qeyd edib.

Onun sözlərinə görə, hazırda Gürcüstanda ABŞ kəşfiyyatçıların dövlət çevrilişi etmək cəhdini müşahidə etmək olar. Ekspert xəbərdarlıq edib ki, hüquq-mühafizə orqanlarının əməkdaşları sərt cavab verməyə başlasa, bu, küçələrdə gərginliyin artmasına gətirə bilər. O əlavə edib ki, MKI oxşar ssenarini Rusiya paytaxtında həyata keçirmək arzusundadır.

Bəs hökumət Qərbin təzyiqinə duruş gətirə biləcəkmi? Bu həftə nə gözlənilir? Payızda çevriliş mümkün mü? Moskvanın rusiyanlı olduğu deyilən Bidzina İvanişvili hökumətinə qorumaq üçün hansı gedisleri ola bilər?

Nəhayət, qonşu ölkədəki böhranın oradan keçən Azərbaycanın neft-qaz kəmərlərinin təhlükəsizliyinə yaxın-

dan-uzaqdan hər hansı neqativ təsiri mümkündür? Bu bir Qərb-Rusiya davasıdır? Azərbaycanın neft qaz kəmərlərinin Gürcüstandan keçdiyini nəzərə alsaq, gələcəkdə kəmərlərimizə hansısa təhlükələr meydana gəlməsi mümkündür?

Politoloq Elçin Mirzəbəyli "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Gürcüstanda cərəyan edən proseslər, hələ 1990-cı illərin sonlarında Qərbin qonşu ölkədə formalaşdırdığı təsir agentləri şəbəkəsinin, xaricdən verilən təlimatlar əsasında və daha açıq müstəvidə siyasi hakimiyyət uğrunda mübarizəsidir: "Qeyd edirəm ki, ABŞ Milli Demokratiya Fondunun (NED) prezidenti Deymon Vilsonun bu yaxınlarda Gürcüstanın qeyri-hökumət təşkilatlarına müraciət edərək onları hökumətə qarşı kütləvi etirazlara çağırması əslində prosesin mahiyyətini tamamilə açıq çıxarır. Xatırladım ki, bənzər bəyanatla Avropa Parlamentinin üzvü, "Demokratiya uğrunda" Avropa Fondunun rəhbəri David MakAllister də çıxış edib. Bu isə açıq-aşkar Gürcüstanda baş verən proseslərin ABŞ-dan və Avropa İttifaqından, xarici kəşfiyyat strukturlarının "vətəndaş cəmiyyəti"ndəki təmsilçiləri tərəfindən idarə olunduğunu təsdiqləyir".

Elçin Mirzəbəyli vurğuladı ki, hazırda Gürcüstan hökumətinin ölkənin de-fakto dövlət müstəqilliyinin qorunması istiqamətində irəli sürdüyü təşəb-

Gürcüstan qarışsa, Azərbaycana və kəmərlərə təhlükə yaranarmı - rəy

Elçin Mirzəbəyli: "Orada hakimiyyətin ölkənin müstəqilliyini və təhlükəsizliyini qorumaq üçün sərt qanuni tədbirlər həyata keçirməkdən başqa alternativ yoxdur"

büslərə qarşı çıxış edənlərin ön sırasında yer alanlar 2004-cü ildən sonra Amerikaya və bir sıra Qərb ölkələrinə "təhsil almaq" üçün göndərilən, Mixail Saakaşvilinin hakimiyyəti dönməmində müxtəlif vəzifələrdə təmsil olunan, yaxud Corc Sorosun "Açıq Cəmiyyət Fondu"nun, Milli Demokratiya Fondunun (NED) və digər təsisatların Cənubi Qafqaz üzrə layihələrinə koordinasiya etmiş şəxslərdir: "Bu prosesin içə-

risində yer alan, yeni əsasən xaricdən maliyyələşən QHT-lərin sayı Gürcüstan kimi kiçik, 5 milyon əhalisi olan ölkədə 10 minə yaxındır. Bu, fantastik rəqəmdir və belə anlaşılır ki, Gürcüstanda fəaliyyətdə olan vətəndaş cəmiyyəti institutlarının az qala yarısı xarici təsir agentləridir".

Ekspert qeyd etdi ki, hazırda aksiyalar "Qeyri-zorakı Münaqişələr üzrə Beynəlxalq Mərkəz" in rəhbəri, Qərbin "rəngli inqilab" layihələrinin strateqlərindən biri,

sosioloq Peter Akermanın təlimatlarına uyğun olaraq həyata keçirilir və əgər Mixail Saakaşvilinin partiyasının, eləcə də aksiyaların liderlərindən olan Zurab Çibaberaşvilinin açıqlamalarını nəzərə alsaq, daha sərt müstəviyə qədəm qoya bilərlər: "Qeyd edirəm ki, Peter Çibaberaşvili aksiyalar zamanı ölümle nəticələnə bilən insidentlərin baş verə biləcəyini bildirib. Bu isə Gürcüstanda nəzarəti ələ almağa çalışan Qərb dairələrinin istənilən tə-

ribata əl atə biləcəklərini göstərir. İndiki halda Gürcüstan hakimiyyətinin ölkənin müstəqilliyini və təhlükəsizliyini qorumaq üçün sərt qanuni tədbirlər həyata keçirməkdən başqa alternativ yoxdur. Hadisələrin inkişafını proqnozlaşdırmaq çətin olsa da, gürcü xalqının əhəmiyyətli hissəsinin Qərbin növbəti təxribatına dəstək verməyəcəyi qənaətinə deyəm".

Digər siyasi ekspertlər isə hesab edirlər ki, Gürcüstan ərazisindən keçən Azərbaycana aid neft və qaz kəmərlərinə yalnız qonşu ölkədə vətəndaş müharibəsi kimi təhlükəli vəziyyət yaşansa, hansısa təhlükə yarana bilər. Ancaq hətta inqilabla hakimiyyət dəyişikliyi baş versə belə, hansı qüvvənin hakimiyyətə gəlməsindən asılı olmayaraq kəmərlərə təhlükə gözlənilir. Ona görə ki, kəmərlərin təhlükəsizliyinə Gürcüstan dövləti təminat verib, öhdəlik götürüb. Eyni zamanda Gürcüstan dövləti tranzit ölkə kimi həmin kəmərlərin öz ərazisindən keçməsinə çox böyük miqdarda vəsait əldə edir.

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Qəti inkar etmək olmaz ki, hazırda Azərbaycan-Ermənistan müstəvisində xeyli dərəcədə pozitiv, əvvəlki illərdə müşahidə olunmayan proseslər baş verir. Məsələn, otuz il ərzində ermənilər könüllü olaraq Azərbaycanın bir kəndini də azad etmədilər, amma bu yaxınlarda biz dörd kəndin birini güllə belə atılmadan azad edilməsinin şahidi olduq!

Hüseynbala SƏLİMOV

nun Təvəş istiqamətində atəşkəsi pozması haqqında ki xəbərlər reallığı və həqiqəti əks etdirmir...

Bir daha deyirik ki, bütün bunlar pozitiv məqamlardır və onlar nəinki ümid yaradır, hətta sevindirir də. Amma neqativ məqamlar da az deyil.

Bir şəkli yəqin hamı çox görüb - onu Avropa mənbələri çox tirajlayır. Söhbət əli avtomatlı hicablı qadındandır. Bəli, uzun illər avropalılar, hətta bir az da geniş götür-sək, qərblilər İslam haqqında belə təsəvvür yaratmağa çalışırdılar.

Amma gəl, alınmadı. Əvəzində biz tamamilə başqa bir mənzərinin şahidi olduq: əli silahlı erməni keşişləri hərbi paradda iştirak edirlər...

Signal yenə də Şimaldandır...

Bəli, buna bənzər çox detallar oldu bu illər ərzində. Məsələn, ermənilər bir vaxt təmas xəttində böyük bir xaç yerləşdirmişdilər ki, bəs baxın, guya azərbaycanlı əsgərlər xristian xaçını atəşə tuturlar! Bütün bunlar bitirib-tükəndimi, qurtardı mı? Təəssüf ki, yox!

Bugünlərdə də İrəvanda Azərbaycanla normalaşma prosesinə qarşı etirazların önündə erməni kilsəsi, erməni keşişləri gedir, onlar əhalini hazırkı baş nazir Nikol Paşinyana qarşı qaldırmağa çalışırlar. Amma deyəsən, necə deyirlər, daş qayaya rast gəlib - keşişlərin cəhdindən bir şey alınmır ki, alınmır, çünki Ermənistan

hamı anlamağa başlayıb ki, yüz illər ərzində ermənilərin yaşadıkları faciələrin iki baskarı olub: avantürist erməni millətçiləri və bir də onlardan geri qalmayan erməni kilsəsi...

Bir daha deyirik ki, hələ ki erməni keşişlərinin cəhdlərindən bir şey çıxmır və ümid edək ki, çıxmayacaq da. Belə ki isə biz bütün bunlara regiondakı mürəkkəb geosiyasi proseslərin bir hissəsi kimi baxırıq: bəli, keşişlər və geosiyasət! Amma sizə qəribə gəlməsin bu. Yüz illər ərzində erməni kilsəsi böyük siyasi oyunların mərkəzində olub, indi də mərkəzində olmaqda davam edir...

İzlər isə yenə də bir istiqamətə - Şimala doğru aparır. Bəli, qonşu Gürcüstan da qaynar qazan kimidir. Kim qarışdırır bu kiçik Qafqaz ölkəsini? Çox təəssüf ki, cavab birdir: rusiyanövlü hakim "Gürcü arzusu" siyasi koalisiyası! Gürcülərin 80 faizi ölkənin Avropaya inteqrasiya olunmasını istəyir! Əhəlinin yalnız 30 faizi İvanişvilini və onun "uşaqlarını" dəstəkləyir! Bu isə təkə sonuncuları yox, elə Kreml də təlaşlandırır, ona görə də onlar öz bildikləri üsullarla Gürcüstanı və gürcüləri də nəzarətə götürməyə çalışırlar...

"Xarici agent"! Təhqir deyilmi bu? Baxırsan, hansısa rus yazıçısı və yaxud da jur-

nalisti haqqında deyirlər: Ədliyyə Nazirliyi onu "xarici agent" kimi qeydə alıb! Etiraf edin ki, yetərinə təhqiramiz səslənir, çünki bu məntiqə görə Rusiyada bütün ömrü boyu Qərbdə yaşayan yazıçı İ.Turgenov, ya da Gertsen və Oqaryov "xarici agent" adlanaydı!

Bəli, dedik ki, signal Şimaldandır. Erməni keşişləri də bu signalı alıblar. Ona görə də düşünmək lazım deyil ki, bu keşişlər "Allah adamları"dır və Allaha xidmət edirlər, yox, onlar Rusiyanın xüsusi xidmət orqanlarının dedikləri ilə oturub-dururlar. Aldıqları tapşırıq da tam aydındır: Ermənistanın Qərbə tərəf hərəkətini dayandırmaq...

1994-cü ildə ilk dəfə atəşkəs haqqında saziş imzalanmışdı. Bu illər ərzində bir neçə dəfə belə görmədik ki, ermənilər desin ki, yox, Azərbaycan Ordusunun atəşkəsi pozması haqqında ki xəbərlər yalandır. Amma bugünlərdə bu da oldu - rəsmi erməni mənbələri bildirdilər ki, Azərbaycan Ordusu-

Halva festivalı

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

Hər gün yeni şeylər öyrənirik, ona görə ömrümüz uzanır. Çünki müdriklər demişdir, nə qədər çox bilsən, o qədər varsan. Bir də Sokrat deyib ki, əvvəl elə bilirdim hər şeyi biliyəm, sonra İctimai Televiziya-yə baxdım, gördüm heç zad bilmirəm. Rəhmətlik ondan sonra zəhər içib, ömrünü bizə bağışladı. Yeri gəlmişkən, bugünlərdə internetdə tv-dən bir epizodu izlədim, aparıcı dedi ki, bizim "Şehirlə xalat" filmi Qaqarın Aya uçmamışdan (seyidlərin cəddi haqqı belə də dedi) qabaq çəkilib, ümumiyyətlə, o filmə texnologiyanın gələcəyi açıqlanıbdır.

Məntiqə ayfonu-zadı da biz düzəltməliydik, niyə belə olub, anlamıram. O cür kino çəkirsən, sonra afta lüləyi yapıdırmağa belə düzgün usta tapılır.

Yəqin telekanalın müdiri ünlü bilici olanda orada nə istəsən danışmaq mümkündür. Kim səhv tutacaq? Qələt eləyirlər.

Yeni şeylərdən birini də qazi dostum Məğrüb bəy yazıb. Mobil telefon şirkətlərimizdən biri (guya mən onun adını yazsam, nə fərqi olacaq - hamısı eyni şirkətdir) qazinin oğluna aldığı telefon nömrəsini bağlayıbmış. Şikayət eləyəndə isə belə cavab veriblər: "Ailəniz o nömrəni etibarlamasız istifadə edirdi, ona görə bağlanıb". İndi Məğrüb bəy düşünür ki, mobil nömrəni necə minib doğma rayonu Ağsuya getsin. Axı belə çıxır nömrə avtomobil kimi şeydir, başqasına etibarname ilə verilməlidir.

Sonra anlayırsan ki, milli folklorumuzun "qarışqa min-dim, çay keçdim", "dəvə dəlləklik eylər", "axsaq atın kor nalbəndi olar", "uçan xalça" kimi mövzuları belə yaranıbdır. Xalça demişkən, mayın 4-5-də Bakıda, İçərişəhərin darvazaları yanında ilk Milli Xalça Festivalımızın keçirilməsi xəbərini gördük, sevindik, fürsət olsa gedib küçəyə sərilən xalçaların üstündə dombalaq aşar, palaza bürünüb elnən sürünərdik.

Ardı gəlsin, festival yaxşı şeydir. Sovet vaxtı hər şeyin belə festivalları olardı. Payızda Məhsul bayramı keçirilərdi, düzdür, süfrəmiz boş idi, camaat çürük armud tapmaq üçün "kaptorqlar"da eşələnər, talonla ayda 1 kilo qənd tozu almaq üçün 3 saat növbədə durardı. İndi bu xalça festivalı da təxminən elə şeydir. Nəyə görə belə yazıram? Özüməndən uydurmuram ki. Dövlətin statistikasına baxmışam. Həmin statistika isə milli xalça istehsalımızın vəziyyətini heç yaxşı göstərmir.

"2023-cü ilin yanvar-avqustunda Azərbaycanda 2,4 min kvadrat metr xalça və xalça məmulatları istehsal edilib. 2022-ci ilin eyni dövrü ilə müqayisədə xalça və xalça məmulatlarının istehsalı 0,4 min kv/m və ya 14,3% azalıb. 2022-ci ilin yanvar-avqust aylarında bu göstərici 2,8 min kv/m idi" (fed.az).

Bizim istehsal elədiyimiz xalçaların satışı da pis durumdadır. 2022-ci ilin sentyabrında anbarlarda hazır məhsul ehtiyatı 4,4 min kv/metr idi. 2023-cü ilin sentyabrında anbar qalığı şişib (bəlkə "uzanıb" yazmaq daha doğru olar) 5,2 min kvadrata çatmışdı.

1980-ci illərdə Azərbaycanda xalça toxumaqla peşəkar məşğul olanlar 7000 nəfərə çatmış. Hazırda isə "Azərxalça" sistemində 1000 nəfər işləyir.

Bunun səbəbləri nədir? Səbəb çoxdur. Qoyunlar azalır, deməli, yun da azalır. Xalçalarımız Çinin, Türkiyənin, İranın, Əfqanıstanın nisbətən ucuz xalçaları ilə bazarda rəqabət apara bilmir. Amma bu səbəblərin hamısının başında iqtisadi rəqabətə söykənən azad bazarın, azad istehsalın olmaması durur.

Lakin niyə dərd çəkək? Əsas festivaldır. Xalça olmasa da, festivalı bəsimizdir. Nar bağları quruyur? Cəhənnəmə ki. Nar bayramımız var! Çay bahalaşır, əvəzində çay festivalı edirik. Alça bayramı, qarpız günü, ipəkqudu törəni... Maşallah, hamısından olmalıdır.

Bircə, deyəsən, "Halva festivalı"ımız hələlik yoxdur. Çox lazımlı festivaldır. Xalqı yığarsan, toplu şəkildə "halva, halva, halva" deyirlər, dağılışırlar. Hamının da ağzı şirin olur.

Mayın 6-da ABŞ səfiri Mark Libbi Şuşaya gedib. "Yeni Müsavat" xəbər verir ki, bu barədə ABŞ-ın Azərbaycandakı səfirliyi məlumat yayıb. "Bu gün səfir Libbi xanımı Danusia ilə birlikdə Füzuli və Şuşa şəhərlərinə səfər edib.

Səfər zamanı səfir hökumət nümayəndələri ilə görüşməyi, xanımı ilə birlikdə Şuşa qalası, Xurşidbanu Natəvanın evi, Xan qızı bulağı, Vəqif məqbərəsi ilə tanış olmağı və Cıdır düzündü gəzməyi və səfirliyin dəstəklədiyi ingilis dili proqramında iştirak edən yerli təhsil işçiləri ilə görüşməyi planlaşdırır, - səfirliyin məlumatında qeyd olunub. "Bu gün Şuşada olmaqdan xoşbəxtəm". Bunu ABŞ səfiri Mark Libbi Cıdır düzündən yayımladığı videomüraciətində bildirib: "Biz iki aya yaxındır ki, bu səfərə hazırlaşırıq və mən şadam ki, bu səfər, nəhayət, baş tutdu. Qonaqpərvərliyinə görə təşəkkür edirəm. Azərbaycanın bütün bölgələrinə səfərlərimi davam etdirməyi səbirsizliklə gözləyirəm".

Səfir onun və xanımın çox səmimi qarşılandığını qeyd edib: "Bu gün Şuşada başqa, hökumət nümayəndələri ilə görüşmək və səfirliyin həyata keçirdiyi ingilis dili proqramlarında iştirak etmiş yerli müəllimlərlə görüşmək üçün Füzuliyə səfər edəcəyəm. Nə qədər ki, Azərbaycanda bizimlə işləmək istəyən tərəfdaşlarımız var, ABŞ bu ölkənin iqtisadi inkişafı və insanların rifahının dəstəklənməsi üçün çalışmağa davam edəcək".

Qeyd edək ki, Libbi bir neçə mövzu ətrafında açıqlama vermişdi. Onlardan biri də səfirin Şuşaya niyə gəlməməsi ilə bağlı idi. Məlum olduğu kimi, ABŞ və Fransa səfirlərinin Azərbaycan hökumətinin Şuşada və işğaldan azad olunmuş başqa yerlərdə təşkil etdiyi tədbirlərə qoşulmaması Azərbaycan ictimaiyyəti tərəfindən tənqid olunurdu.

Mark Libbi bu suala cavab verərkən demişdi ki, bir səfir kimi onun Azərbaycan ərazisində səfərlərini səfirlik planlaşdırır (AzadlıqRadiosu). O bildirmişdi ki, indiyədək, Azərbaycanın bir neçə regionunda olub. Sitat: "Ay-dındır ki, qayıtılmış ərazilər bir azca fərqlidir. Bir az daha çox koordinasiya tələb edir... Amma mən harasa kiminsə şousunun iştirakçısı olmaq üçün getmək istəmirəm... Odur ki, bunu etməyin vaxtı gələndə, mən bunu edəceyəm".

Göründüyü kimi, cənab səfir sözləri nə qədər ehtiyatla seçsə də, yenə də kobud və təhqiramiz bir məzmun ifadə etmişdi. Azad olunmuş torpaqlarda və xüsusilə Şuşada keçirilən tədbirlər Azərbaycan xalqının 30 illik arzularının ifadəsi, böyük zəfərimizin nə-

Ceyhun Bayramovla Mirzoyan mayın 10-da görüşəcək

Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Ermənistanın xarici işlər naziri Ararat Mirzoyan Qazaxıstanın Almatı şəhərində bu il may ayının 10-da görüşəcək. Bu barədə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat katibi Ayxan Hacı-zadə "X" da yazıb.

"Daha əvvəl əldə edilmiş razılaşmalara uyğun olaraq 2024-cü il mayın 10-da Almatıda Azərbaycanın xarici işlər na-

ziri Ceyhun Bayramov və Ermənistanın xarici işlər naziri Ararat Mirzoyan arasında danışıqlar aparılacaq", - o qeyd edib.

ABŞ səfirinin Şuşadan verdiyi mesaj - növbə fransız həmkarında

Bir neçə gün əvvəl verdiyi müsahibədə Qarabağa getməyi "şou" adlandıran Birləşmiş Ştatların Bakıdakı elçisi Mark Libbi səhvini düzəltdi; diplomat xanımı ilə Füzulini, Şuşanı ziyarət edərkən nələr dedi...

ticasə, ədalətin təntənəsidir. 30 il boyunca ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədri olaraq ABŞ münafiqsə də hər zaman Ermənistanın yanında olub, onun işğalçı siyasətinə göz yumub, ərazilərimizin, şəhər və qəsəbələrimizin darmadağın olmasını görməzdən gəlib. Hər halda, səfir səhvini düzəltdi və verdiyi açıqlamanın "üçü çıxmamış" Şuşaya getdi. Təbii ki, bu da təqdir olunmalıdır. ABŞ Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıyır və bura Şuşa da daxildir. Ona görə də qısa bir vaxtda səfir addım ataraq azad Şuşaya getdi. İndi isə növbə onun fransız həmkarındadır.

Yeri gəlmişkən, Fransa prezidenti Bakıdakı səfiri geri çağırırmışdı. Lakin ötən həftə xəbər yayıldı ki, Ann Buayon Azərbaycana qayıdıb və diplomatik fəaliyyətini davam etdirir. İndi isə Libbi kimi Bu-

ayon da bir zəhmət çəkib Şuşaya getsin və hikkəsini kənara qoysun. Fransa da ABŞ kimi həmsədr ölkə olaraq münafiqşənin həllində "yanan barmağa su tökməyib". Hazırda Ermənistan Şuşa, Xankəndi, bütün Qarabağı Azərbaycan ərazisi kimi tanıyır, ABŞ və Fransa səfirləri də bu realığa hörmət etməlidirlər.

Azad Vətən Partiyasının sədri Akif Nağı "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, dövlətlər, onların səfirləri Azərbaycan haqlı mövqeyi ilə həsablasmalıdır. Partiya sədri vurğuladı ki, Azərbaycan kimsəyə haqsız bir tələb irəli sürmür: "Biz beynəlxalq hüquqa uyğun addım atırıq və hər kəs bizə hörmətlə yanaşmalıdır. Təəssüf ki, bəzi hallarda təəssübkeşlik, qısqanclıq elementləri müşahidə olunur. Ona görə belə uyğunsuzluqlar yaranır. Yəqin ki,

səfir Libbi dediyindən peşman olub. Çünki onun açıqlaması etik deyildi, hətta istisna deyil ki, bu müsahibə ABŞ dövlətinin də xoşuna gəlməyib. O səbəbdən Şuşaya gedib. Səfir bilməlidir ki, Azərbaycan ABŞ-la tərəfdaş ölkədir, beynəlxalq terrorla mübarizədə birgə koalisiyada iştirak edir və Cənubi Qafqazın ən qüdrətli ölkəsi bizik". **A.Nağı qeyd etdi ki, indi Fransa ps vəziyyətdə qalıb, dəyişməyən qərəzli mövqeyi ucbatından gülcünc hala düşüb:** "Bu vəziyyətdən çıxmalıdırlar. Bugünlərdə fransız səfiri Yeliseyə niyə çağırıdılar, sonra Bakıya nə üçün qayıtdı, onu da izah etmədilər. Fransa Azərbaycanın reytingini, regiondakı realığı nəzərə almalı, növbəti addım bu ölkənin səfirindən gəlməlidir".

✉ **Emil SALAMOĞLU**
 "Yeni Müsavat"

Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh anlaşması yönündə danışıqlar irəlilədikcə Zəngəzur dəhlizi məsələsinə də yəqin ki, xeyli dərəcədə aydınlıq gələcək. Ona görə ki, hər iki halda söhbət qarşılıqlı etimad mühitinin gücləndirilməsindən gedir.

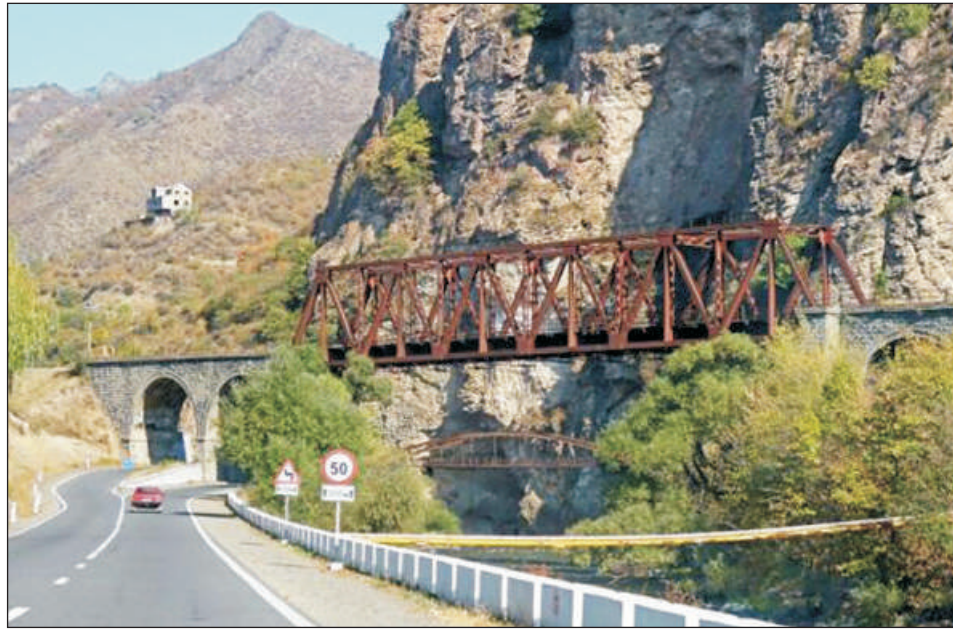
Əslində erməni tərəfinin dirənişinə lüzum yoxdur. Çünki dünyada ölkələrin materik hissəsi ilə eksklav arasında əlaqəyə dair uğurlu nümunələr, beynəlxalq hüququ gözdə tutan eləməyən müsbət praktika var. Rusiyanın anklav ərazisi olan Kaliningrad vilayəti kimi. "Litva kommunikasiyalarının açılması kontekstində Rusiyanın Kaliningrad vilayətinin tranzit sxemi çərçivəsində dəfələrlə öz təcrübəsini İrəvan və Bakı ilə bölüşüb". Bunu Litvanın Ermənistandakı səfiri Andrius Pulokas erməni mediasına açıqlamasında bildirib. O, Litva və Ermənistanın coğrafi baxımdan oxşarlığına diqqət çəkərək deyib: "Rusiya Federasiyasının Kaliningrad vilayəti Azərbaycanın Naxçıvan Muxtar Respublikası kimi eksklavdır və ölkənin əsas ərazisi ilə rabitəsi vacibdir. Litvanın AB-yə daxil olması bu sahədə də həlledici rol oynadı. AB, Litva və Rusiya "Kaliningrad tranziti" adlandırılan sxem üzrə razılığa gəliblər və indi hətta Rusiyanın Ukraynadakı müharibəsi kontekstində belə, materik Rusiya və Kaliningrad vilayətinin sakinləri Litva ərazisindən keçirlər". Səfir vurğulayıb ki, tərəflər (Rusiya və Litva) iki əsas mühüm komponentdə razılığa gələ biliblər: "Litvanın öz ərazisinə tam nəzarəti və lazımsız maneələr olmadan tranzit zamanı səyahətçilər üçün maksimum rahatlıq. Düşünürəm ki, bu sadələşdirilmiş tranzit modelinin bəzi elementləri insanların Ermənistan ərazisindən keçməsinin tənzimlənməsində faydalı ola bilər". Bəs sadələşdirilmiş tranzit nə demək? Bakı buna gedermi? Yeri gəlmişkən, istisna deyil ki, Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Ermənistanın xarici işlər naziri Ararat Mirzoyanın Qazaxıstanın Almatı şəhərində may ayının 10-da keçirəcəkləri görüşdə bu məsələ də müzakirə olunacaq.

Məlumdur ki, rəsmi Bakı Azərbaycandan Azərbaycana - Naxçıvana maneəsiz keçid tələb edir. Hər hansı yoxlama maneə demək deyil ki? Xatırladaq ki, 10 noyabr (2020) kapitulyasiya sənədinin 9-cu bəndi də maneəsiz hərəkəti ehtiva edir. Hərgah, məlum olaylardan sonra bu sənəd öz qüvvəsini itirmiş kimidir. Belədimi? Hazırda müzakirələr nə yerdədir, Bakını hansı yekun variant qane edə bilər?

Deputat Sahib Aliyev "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Litvanın Ermənistandakı səfirinin Zəngəzur dəhlizi, daha dəqiqi, Azərbaycanın bir hissəsindən digərinə səmərəli və yüklərin daşınması ilə bağlı açıqlaması

Naxçıvana maneəsiz, yoxsa sadələşdirilmiş keçid... - Bakının şərti dəyişir?

Ermənistan 10 noyabr 2020-ci il tarixli Üçtərəfli Bəyannamənin sonuncu bəndini icra etməlidir, əksi mümkün deyil

STM-in icraçı direktoru: "Üçtərəfli bəyanatın 9-cu bəndində göstərilən şərt beynəlxalq praktikada geniş yayılıb"

özlüyündə müsbət haldır: "Çünki Qərbdəki bəlli çevrələrin təsiri altında ən azından son 4 ildə bizim regiona yanaşmada qərəzə yol verən, prosesləri sivilizasiyalarası toqquşma kontekstindən dəyərləndirən bir ölkənin səfirinin sözügedən açıqlamaları verməsi o deməkdir ki, onlar dəhlizin açılmasının qaçılmazlığını anlayırlar və bu, təkcə Litvanın mövqeyi deyil. Dəhlizin "Kaliningrad tranziti" sxemi üzrə işləyib-isləməyəcəyinə gəldikdə, Azərbaycan bununla bağlı danışıqlara hazır olduğunu bildirib. Ancaq bizim danışıqlara hazır olduğumuzu deməməyimiz heç də həmin kommunikasiya sxeminin olduğu kimi burada da tətbiq ediləcəyi anlamını daşıyır. Çünki burada tarix və digər faktorlar var. Biz Kaliningradın Rusiyanın tərkibinə haqandan qatıldığını və ora tranzitin sırf Litva torpaqlarından keçərək reallaşdırıldığını bilirik. Ancaq Zəngəzur dəhlizinin keçdiyi torpaqların nə vaxt Ermənistan peşkəş edildiyini və sovet dövründə oradan Naxçıvana necə keçilib-gedildiyini də unutmamışıq. Çünki bir çoxumuz məhz həmin yolla Naxçıvana gedib-gəlmişik. Xatırladım ki, Litva səfirin haqqında danışdığı "sadələşdirilmiş tranzit modeli" özlüyündə iki sənədi ehtiva edir. Onlardan biri Dəmir Yolu ilə Sadələşdirilmiş Keçid Sənədi", ikincisi

isə "Sadələşdirilmiş Tranzit Sənədi" adlandırılır. Həmin sənədlərdən ikincisi Kaliningradda yaşayan, işləyən və mülki olanlara, digəri isə yerdə qalan Rusiya vətəndaşlarına verilir. Birinci sənədlə rusiyalıları Kaliningradda ancaq qatarda Litvanı çox qısa müddət ərzində tərk etməklə, ikinci sənədlə isə avtomobillə də getmələrinə izn verilir. Və onlar üçün Litva torpaqlarını keçib getmə müddəti 24 saat müəyyənəndirilib. Ancaq Litvanın 2024-cü ilin martında atdığı addımlar da göstərdi ki, bu rejimə hər an müəyyən dəyişikliklər də edilə, keçid şərtləri sadələşdirilə bilər. Ona görə də əminəm ki, Azərbaycan bütün bu detalları nəzərə almaqla "Kaliningrad tranziti" sxeminin Zəngəzur dəhlizi üçün nə dərəcədə yararlı olub-olmadığını müəyyənəndirəcək".

S.Aliyev digər vacib məqama da diqqət çəkdi: "Üstəlik, o da unudulmamalıdır ki, Rusiyadan fərqli olaraq bizim öz torpaqlarımızın bir hissəsindən o biri hissəsinə getməyimiz üçün İrandan keçən və sözügedən dəhlizdən məsafə elə də böyük olmayan alternativimiz var. Və Ermənistanın üçtərəfli bəyannamə üzərinə götürdüyü öhdəliyi də hələ heç kim ləğv etməyib. Burada aprelin 23-də ADA Universitetində keçirilən forumda Prezident İlham Əliyevin yaponiyalı ekspertin sualını cavablandırarkən dediklərini xatırlatmaq, mənəcə, yerinə düşərdi. "İndi Ermənistan 3 ildən artıqdır ki, bu müddəti faktiki olaraq pozur və yenə də deyirəm, onlar bunu özləri imzalayıblar. İndi onlar bu pərəqatdan, necə deyirlər, canlarını qurtarmaq istəyirlər. Lakin bu, mümkün deyil", - mən cənab Prezidentin dediklərini olduğu kimi diqqətinizə çatdırdım. Onu da diqqətinizə çatdırım ki, dövlət başçımız Zəngəzur dəhlizi açılma- dan Ermənistanın irəli sürdüyü, arxasında da kimlərin durduğunu yaxşı bildiyimiz "sülh qovşağı"nın reallaşdırılmasının mümkünsüzlüyünü də bildirdi ki, rəsmi İrəvan ən azından keçmişin təcrübəsinə dayanaraq bundan düzgün nəticə çıxarmalıdır. "Keçmişin təcrübəsi" deyərək mən neft və qazımızın Ermənistan üzərindən daşınması ilə bağlı 90-cı illərdə bizə edilən təzyiqin nə ilə nəticələndiyini nəzərdə tuturam. O təzyiqi edənlər indi "sülh qovşağı"nın arxasındakı güclərdir. Zəif və həmin güclərdən də bir çox baxımdan xeyli asılı olduğumuz zamanlarda onların diqtəsinə boyun əymədiksə, Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı şərtlərimiz yerinə yetirilmədiyi təqdirdə kim "sülh qovşağı"nın reallaşacağını fikirləşsə, qoy fikirləşsin. Necə deyirlər, "xəyala dalmaq zərərli deyil", zərərli olan xəyalla ya-

şamaqdır".

Sosial Tədqiqatlar Mərkəzinin icraçı direktoru Sahib Məmmədov bildirdi ki, əslində Ermənistan üçtərəfli bəyanatın 9-cu bəndini qəsdən səhv şərh edərək guya Azərbaycanın Zəngəzur ərazisinin keçəcək dəmir yolu və avtomobil yolu üçün eksterritorial yurisdiksiya tələb etdiyini bəyan edir: "Guya bu nəqliyyat dəhlizi ilə Azərbaycan vətəndaşlarının, yüklərinin və nəqliyyat vasitələrinin maneəsiz və təhlükəsiz keçidi üçün yaradılacaq şərait Ermənistanın həmin ərazilər üzərində yurisdiksiyasının itməsinə gətirəcək. Təəssüf ki, qonşu İran rəsmiləri də öz əvvəlki açıqlamalarında guya bu halda İranla Ermənistan arasında əlaqənin kəsilməyini dəfələrlə qabardıblar. Əslində isə üçtərəfli bəyanatın 9-cu bəndində göstərilən şərt beynəlxalq praktikada geniş yayılıb. Həmin bəyanatda göstərilir ki, "Ermənistan Respublikası vətəndaşların, nəqliyyat vasitələrinin və yüklərinin hər iki istiqamətdə maneəsiz hərəkətinin təşkili məqsədilə Azərbaycan Respublikasının qərb rayonları və Naxçıvan Muxtar Respublikası arasında nəqliyyat əlaqəsinin təhlükəsizliyinə zəmanət verir". Bunun mənası odur ki, Azərbaycan vətəndaşları, yəni səmərəli, Azərbaycanın Naxçıvana gedən və geriye qayıdan yükləri və nəqliyyat vasitələri bu yollardan sərhəd və gömrük yoxlaması olmadan keçəcək. Amma digər yüklər, məsələn, Rusiya Federasiyasına, İrana və sair ölkələrə məxsus yüklər həmin dəhlizdən keçərək, deyək ki, Avropa istiqamətinə gedəcəksə, bu zaman Ermənistan həm sərhəd yoxlaması, həm gömrük yoxlamasını həyata keçirməkdə sərbəst olacaq". **S.Məmmədov qeyd etdi ki, eyni zamanda Ermənistanın özü bu nəqliyyat dəhlizindən istifadə etməklə, həm Avropaya, həm Rusiyaya yüklərini, nəqliyyat vasitələrini və vətəndaşlarını göndərə biləcək:** "Bu, Ermənistan üçün kifayət qədər sərfəlidir. 35 ilə yaxındır haray salıblar ki, bizi blokadaya alıblar. İndi özləri-özlərini blokadada saxlayırlar bu mənasız dirənişləri ilə. Azərbaycan tərəfi həmçinin Ermənistan ərazisindən keçəcək nəqliyyat vasitələri üçün yol xərclərini də

ödəyəcəyini bildirib. Yəni Ermənistan üçün sərfəli bir variantdır". **İcraçı direktorun fikrincə, Litvanın Ermənistandakı səfiri Andrius Pulokasın erməni mediasına açıqlamasında bildirdikləri də həqiqətdir:** "Rusiya ilə Ukrayna arasında müharibə başlayandan sonra Litva Rusiyanın səmərəli, yük və nəqliyyat vasitələri üzərində nəzarət qoymaq istədi, amma bu alınmadı. Rusiya müqavilə şərtlərini ciddi surətdə tələb etdi və orada Rusiyaya qarşı tətbiq olunmuş sanksiyalar çərçivəsində hansısa məhdudiyyətlər qoyuldu. Ötən ilə qədər Xorvatiya özünün cənub ərazilərinə nəqliyyat vasitələrinin gedişi və qayıdışı üçün Bosniya və Herseqovina ərazisinin kiçik bir hissəsindən keçməli olurdu. Bir müddət əvvəl adaları birləşdirən körpü tikildikdən sonra artıq Xorvatiya Bosniya və Herseqovina ərazisindən istifadə etmir. Yəni istənilən qədər misal göstərmək olar. Təklif olunan variant heç bir eksterritorial yurisdiksiya tələb etmir. Bu, sadəcə, Ermənistanın cığallığıdır". O ki qaldı üçtərəfli bəyanatda həmin dəhlizin mühafizəsinin Rusiyanın Federal Təhlükəsizlik Xidmətinin Sərhəd Xidmətinin həyata keçirməsi məsələsinə, S.Məmmədovun sözlərinə görə, bu, onunla bağlıdır ki, Ermənistanın sərhədlərini Rusiya sərhədçiləri mühafizə edir: "Bu, daha çox Ermənistan-Rusiya məsələsidir. Azərbaycana isə təhlükəsiz və maneəsiz nəqliyyat dəhlizi lazımdır. Bu arada, Ermənistan hakimiyyətinin 4 kəndi qaytarmaqla bağlı Azərbaycanla razılaşmasından sonra və Qazaxıstan görüşü ərəfəsində Ermənistanın daxilində və xaricdə olan qüvvələr və dövlətlər sülh razılaşması istiqamətində gedən prosesləri pozmaq üçün əllərindən gələni edirlər. Bugünlərdə Ermənistanın baş prokuroru Paşinyanı konstitusiyayı pozaraq ərazilərini Azərbaycana verməkdə günahlandırır. Bununla bağlı Ermənistanın təhlükəsizlik orqanlarına sorğu da göndərilib. Absurd ondadır ki, Ermənistanın hətta bəzi rəsmi dairələri və xaricdəki havadarları işğal olunmasına və həmin ərazilərin Azərbaycana olmasına dair heç bir mübahisənin və şübhənin olmadığı əraziləri Ermənistan ərazisi hesab edirlər. Sülh proseslərində başlanmış müsbət dinamika davam edəcəksə, əlbəttə, Zəngəzur dəhlizi məsələsi də həllini tapacaq, özü də Ermənistanın ərazi bütövlüyünə heç bir xələl gətirmədən. Əks proseslər gedəcəksə, o zaman məsələ bir qədər də uzana bilər".

□ **E.PASASOY,**
"Yeni Müsavat"

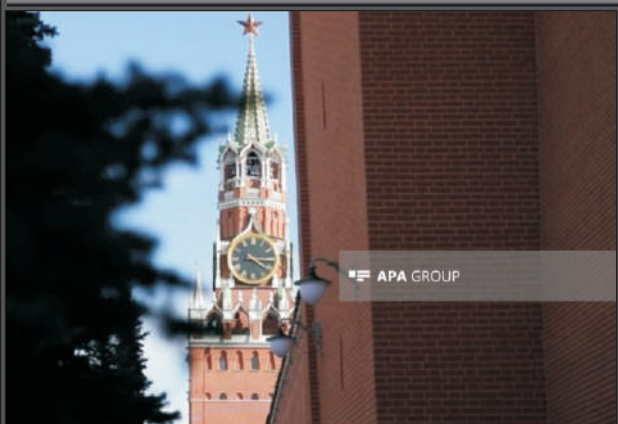

Ərdoğan: "Türkiyə Qəzzaya ən çox yardım göndərən ölkədir"

Türkiyə bu günə qədər 50 min tona yaxın humanitar yardım ilə dünyada Qəzzaya ən çox yardım göndərən ölkə oldu.

APA-nın Türkiyə müxbirinin verdiyi xəbərə görə, bu barədə Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan bildirdi.

O qeyd edib ki, ölkəsi Qəzzaya humanitar yardımları göndərməyə davam edəcək.

Kreml: "Putinin Türkiyəyə səfəri gündəmdədir"

Rusiya prezidenti Vladimir Putinin Türkiyəyə səfəri gündəmdə qalır.

APA-nın Moskva müxbiri xəbər verir ki, bunu Rusiya prezidentinin beynəlxalq məsələlər üzrə köməkçisi Yuri Uşakov bildirib.

Onun sözlərinə görə, Putinin Türkiyəyə səfəri gündəmdədir, yaxın vaxtlarda tarix razılaşdırılacaq.

Paşinyan mayın 8-də Moskva səfər edəcək

Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan mayın 9-da Moskvada keçiriləcək Qələbə paradında iştirak etməyəcək.

APA-nın xəbərinə görə, bunu Rusiya prezidentinin köməkçisi Yuri Uşakov bildirib.

Uşakov deyib ki, Nikol Paşinyan Moskva mayın 8-də səfər edəcək və Rusiya prezidenti Vladimir Putinlə ikitərəfli görüş keçirəcək.

Paşinyan eyni zamanda həmin tarixdə keçiriləcək Avrasiya İqtisadi İttifaqının sammitinə sədrlik edəcək.

Ukrayna savaşı ətrafında yaranmış situasiyanın global müharibəyə çevrilmə ehtimalı artır. Belə ki, son geopolitik proseslər Ukrayna savaşının daha geniş areala yayılma təhlükəsi yaratmaqdadır. Xüsusilə də bəzi NATO dövlətlərinin avantürist davranışları üçüncü dünya müharibəsinin demək olar ki, təməlini atmağa başlayıb. Və belə situasiya istər-istəməz dünyanın gələcək taleyi ilə bağlı ciddi narahatlıqlar doğurur.

Onu da qeyd etmək lazımdır ki, hazırda beynəlxalq

ABŞ Ukraynaya gizli silah göndərrib

Rusiyanın nüvə zərbəsi baş verərsə, bu, dünya savaşına keçid olacaq

xalq avantürizminin avanqard qüvvəsi rolunda məhz Fransa çıxış edir. Bu ölkənin prezidenti Emmanuel Makron hər imkanda bəşəriyyəti böyük fəlakətlərə düçar edə biləcək maneəvrlərlə diqqəti çəkir. Hər halda, prezident Emmanuel Makron Ukraynaya NATO hərbi kontingentinin göndərilməsi ilə bağlı təhlükəli ideyanın əsas müəllifidir. Və Fransa prezidenti Avropa ümumi ordusunun yaradılması ilə Rusiyaya qarşı müharibəyə hazırlaşmaq çağırışlarına da müəlliflik edir.

Maraqlıdır ki, prezident Emmanuel Makronun çağırışlardan artıq real addımların atılmasına keçdiyi barədə məlumatlar da mövcuddur. Belə ki, ABŞ müdafiə naziri müavininin keçmiş köməkçisi Stiven Brayen Fransanın avantürist addımını artıq ifşa edib. Onun dediyinə görə, Fransa ordusunun hərbi hissəsi artıq Ukraynaya göndərilib. Stiven Brayen onu da vurğulayıb ki, Fransa Ukraynaya ilkin mərhələdə təxminən 1500 nəfərlik hərbi kontingent göndərmək niyyətindədir.

Ancaq nə qədər gözlənilməz olsa da, Fransa prezidenti Emmanuel Makronun ABŞ siyasi dairələrində də müdafiəçiləri mövcuddur. Belə ki, ABŞ Konqresindəki demokratların lideri Xakim Ceffris təxminən oxşar çağırışlarla çıxış etməyə başlayıb. Onun fikrincə, ABŞ Rusiya-Ukrayna savaşına müdaxilə etməlidir. Demokrat-kongresmen hesab edir ki, ABŞ əvvəl-axır Ukraynaya hərbi kontingent göndərməli olacaq: "Ukraynanın məğlub olmasına imkan vermək olmaz. Əgər bu təhlükə reallaşarsa, ABŞ yalnız maliyyəsi deyil, həm də ordusu ilə Ukrayna savaşına qatılmaq məcburiyyətində qala bilər".

Onu da nəzərə almaq lazımdır ki, bu fikirləri söyləyən məhz Bayden administrasiyasına yaxınlığı ilə seçilən demokrat-kongresmendir. Onun demokratların parlament lideri kimi, Ağ Evdən müəyyən məlumatlar almaq imkanları da olmamış deyil. Bu baxımdan hesab etmək olar ki, ABŞ ordusunun Ukraynaya göndərilməsi ilə bağlı variant ehtimal səviyyəsində də olsa, hər halda, Ağ Ev kluarlarında müzakirə edilir. Və ona görə də belə müzakirələrin nə vaxtsa, real addımlarla müşayiət oluna biləcəyi qətiyyətlə istisna deyil.

Maraqlıdır ki, ABŞ-ın "Politico" nəşri ABŞ-ın Ukrayna savaşı ilə bağlı "qırmızı cizgiləri" artıq çoxdan keçdiyi iddia edib. Həmin iddiaya görə, ABŞ uzaq-mənzilli ATACMS raketlərini məxfi şəkildə Ukraynaya göndərüb və bu silahdan Rusiyaya qarşı istifadə də olunub. Və bundan sonra Ukraynaya NATO hərbi kontingentinin göndərilməsi, eləcə də, nüvə savaşı barədə danışmaq mümkündür.

Bayden administrasiyasının yüksək rütbəli və adının gizli qalmasını istəyən təmsilçisi Ukraynanın Rusiyanın dərinliklərinə, eləcə də Krıma endirdiyi zərbələr.

rin, məhz bunun sayəsində mümkün olduğunu vurğulayıb. Onun fikrincə, həmin raketlərin Ukraynaya gizli şəkildə göndərilməsi məhz prezident Co Baydenin razılığı ilə baş verib. Və bu baxımdan, NATO-Rusiya savaşı başlayarsa, bunun siyasi məsuliyyəti ilk növbədə ABŞ prezidenti Co Baydenin üzərinə düşəcək.

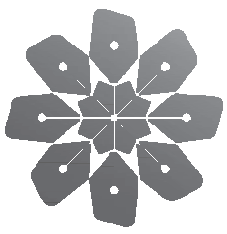
Bəzi iddialara görə, Ağ Evin Ukrayna savaşı ilə bağlı "qırmızı cizgiləri" keçməsinə Kremlə də məlumatlıdır. Ancaq Rusiyanın siyasi dairələri bu mövzu ilə bağlı mümkün qədər təmkinli və ehtiyatlı mövqedən çıxış etməyə üstünlük verirlər. Hələlik Kreml Rusiyanın Qərbdə heç bir dövlətə qarşı təhlükə törətmədiyini vurğulamaqla, kifayətlənir. Eyni zamanda Kreml Qərb ölkələrinin də Rusiyaya qarşı yeni savaşa cəhd göstərməyə cəməinə təminat verməlidir. Və Kreml Qərb ölkələrindən Rusiya ilə yeni şərtlər daxilində anlaşmağı tələb edir.

Böyük ehtimalla Rusiyanın bundan sonrakı davranışları Kremlin bu tələblərinə Qərbin verəcəyi reaksiyadan asılı ola bilər. Yeni Qərbdə NATO-nu Rusiya ilə savaşa çəkən dairələr oyundankənar vəziyyətə

salınsa, Kreml bu halda, sülh masası arxasında öz geopolitik maraqlarını xilas edə biləcəyinə hələ də ümid bəsləyir. Əks halda, Kremlin Ukraynaya uzaq-mənzilli raketlərin verilməsindən Qərbə qarşı daha sərt addımlar üçün bəhanə kimi istifadə edə biləcəyi istisna deyil. Və bu halda, Fransanın Ukraynaya hərbi kontingent göndərməsi də Rusiyanın Qərb ölkələrinə cavab zərbələrinə legitimlik qazandırır.

Göründüyü kimi, Ukrayna savaşı ətrafında situasiya tədricən təhlükəli istiqamətlər almağa başlayıb. Bundan sonra prezident Emmanuel Makron və Qərbdəki digər avantüristlər NATO-nu Rusiya ilə hərbi toqquşmalara çəkəməyi bacarırlarsa, onda yeni global savaş qaçılmaz ola bilər. Nəticədə bəşəriyyətin tarixi növbəti dünya müharibəsi ilə üzvləşməli olacaq. Üstəlik, bu savaşda məlum olanlardan tamamilə fərqli və daha böyük fəlakətlər törədə biləcək gizli silah növlərindən istifadə ediləcəyi qətiyyətlə şübhə doğurmur. Və bu baxımdan, artıq məxfiliyi qalmayan nüvə silahı da onların sırasına daxildir.

□ Elçin XALİDBƏYLİ, "Yeni Məsvat"

**Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi**

Vətəndaş cəmiyyəti, hüquqi dövlət quruculuğu

Tiflisdə parlament binasının qarşısı həftələrdir qaynayır. Gürcüstan "QHT-lərin inqilabı" böhranı ilə üzləşib. Hazırda vətəndaş cəmiyyəti ayaq üstədir və onlara həm keçmiş prezident Saakaşvili həbsdən, həm indiki prezident Zurabişvili kreslosundan dəstək verməkdədir. "Yeni Müsavat" bildirir ki, Gürcüstan prezidenti Salome Zurabişvili "Xarici agentlər haqqında" qanunun qəbuluna cəhdə bağlı yaranmış vəziyyət fonunda Avropa Birliyi ölkələrinin liderlərindən Tiflisə səfər etməyi xahiş edib. Bu barədə "Nyu Georgia" məlumat yayıb.

"Gərgin vəziyyətdəyik və gürcü xalqı üçün sabitliyin təmin edilməsində tərəfdaşlarımız kimi sizin çox mühüm rolunuz var. Xahiş edirəm, bu müddət ərzində, mayın sonuna qədər yüksək səviyyəli səfərlər həyata keçirilsin. Onu da bilirik ki, avropalıların özləri üçün qarşidan seçki dövrü gəlir, Avropa Parlamentinin seçkisi olacaq və amerikalı dostlarımız da aktiv seçki dövrünə başlayacaqlar", - o bildirib. Zurabişvili hakim "Gürcü arzusu" Partiyasının fəxri lideri Bidzina İvanişvilinin son çıxışını çox tənqid edən və Qərb tərəfdaşlarına qarşı yönəlmiş çıxış kimi qiymətləndirib. Prezident "Xarici agentlər haqqında" qanunun yenidən işə salınmasını zorakılıq və AB-nin qapılarını açıq görməyə şad olan insanlara qarşı tənqid adlandırır. AB lideri Şarl Mişel də gürcü baş nazir İrakli Kobaxidzeyə zəng edərək ölkəsinin Avropaya gedən yolda şansları itirməməyə çağırıb. Beləliklə, vətəndaş cəmiyyətinin qərbperəst hissəsi ilə hakimiyyət arasında qarşıdurmalar davam edir.

Gürcüstan QHT-ləri qanun qəbul olunacağı halda, Qərbdəki donor təşkilatlarla təmasların məhdudlaşacağını anlaşırlar. Muxalifət isə qanun layihəsi "rus projesi" adlandırır. Lakin rəsmi Moskva Zaxarova-nın təmsalında açıqladı ki, Tiflisdə baş verənlərin Rusiyaya aidiyyəti yoxdur. Əslində bu qanun Rusiya, ABŞ, Ukraynada qəbul olunub. Amma Gürcüstanda müqavimət göstərilir. Qərb də etirazları dəstəkləyir və hiss olunur ki, vətəndaş cəmiyyətinə ciddi surətdə təsir mexanizmləri var. Bundan əlavə, AB Gürcüstanda təsirlərinin azalmasını istəmir.

"Qərb və ABŞ təzyiq göstərərək Gürcüstanı öz oyuncağına çevirmək istəyir. Nəticədə burada öz istadlıqları kimi hərəkət etmək istəyirlər". Bu sözləri politoloq Badri Naçkebiya deyib. Onun sözlərinə görə, ABŞ Tiflisdəki səfirliyinin xətti ilə Gürcüstanı güclü təzyiq göstərir: "Onlar yaydığı bəyanatlarla hökuməti yox, muxalifəti dəstəklədiklərini açıq-aş-

Mülki cəmiyyət, hüquq

YENİ **ÜSAVAT**
N 78 (8451) 7 may 2024

Vətəndaş cəmiyyəti Tiflisi silkələyir - QHT inqilabı...

"Xarici agentlər haqda" qanun layihəsi Qərblə Rusiya tərəfdarlarını toqquşdurub; ekspertlərə görə, "bu xəmir hələ çox su aparacaq"

kar nümayiş etdirirlər. Gürcüstan isə bütün təzyiqlərə baxmayaraq, milli maraqlarını qoruyacaq. Bu qanun layihəsi qəbul ediləcək".

Politoloq deyib ki, Qərb və ABŞ Gürcüstanın Avropa İttifaqına namizəd statusu almasından istifadə etməyə çalışır. "Müstəqil Həmkarlar" İctimai Birliyinin həmtəsisçisi Fuad Əliyev isə hesab edir ki, Gürcüstan inqilabı hamilə deyil. QHT rəhbərinin fikrincə, baş verən-

lər qanun layihəsinə etirazdır və hadisələr hakimiyyət dəyişikliyinə səbəb olmaya-
caq. Bununla belə, F.Əliyev istisna etmir ki, payızda keçiriləcək seçkilərdə hakim "Gürcü arzusu" Partiyası ciddi səs itirə bilər: "Gürcüstanda muxalifətin xarizmatik və qətiyyətli siyasi lideri yoxdur. Ona görə etirazlar baş tutsa da, ortaya prosesi irəli aparan lider çıxmır. Hazırda oradakı qüvvələrə Saakaşvili kimi bir populyar rəhbər lazımdır.

Amma "Mişa" özü də əvvəlki nüfuzunu saxlaya bilməyib. Düzdür, azadlığa buraxılsa, narazı elektoratı ətrafına toplaya bilər, lakin indiki şəraitdə yeni lider yetişməlidir. O baxımdan hakimiyyətin reytingi aşağı düşsə də, muxalifətin də lider problemi qalır. Bu vəziyyətdə yalnız hazırkı prezident Salome Zurabişvili dövlət başçısı postundan istefa verib muxalifətə qoşulmaqla etirazçılardan liderinə çevrilə bilər". F.Əliyev Azərbaycanda belə bir qa-

nun layihəsinə lüzum görmür, bununla belə, istisna etmir ki, müzakirələr başlana bilər. Onun sözlərinə görə, hazırda xarici agentlərlə bağlı Azərbaycan xüsusi xidmət orqanları ən yüksək səviyyədə iş apara bilər.

Siyasi şərhçi Aqşin Kərimov hesab edir ki, Gürcüstanda "Xarici agentlərin qeydiyyatı haqqında" qanun layihəsinə etirazlar Rusiya ilə Qərbin Cənubi Qafqazda güclənən rəqabətinin indikatorudur. Onun fikrincə, Tiflisin Qərblə Rusiya arasındakı kəskin mübarizənin dişləri arasında sıxılacağı gözlənilən idi. Ekspertə görə, İvanişvili bəyanatında ABŞ və NATO-nu tənqid edərək onları Ukraynaya, Gürcüstanı yem kimi istifadə cəhdlərində ittiham edib. A.Kərimovun sözlərinə görə, QHT-ləri inqilab təşkil etmək cəhdində ittiham edib və ona qarşı çıxanların hamısını həbslərlə hədələyib: "İvanişvilinin məqsədi, qərbmeyilli qüvvələrin payızda ölkədə keçiriləcək parlament seçkisinə qədər enerjisini vaxtından əvvəl tükətməkdən ibarətdir. Amma hər şey onun təsiri etdiyi kimi getməyə və muxalifət daha böyük güc tapıb meydanlarda davamlı etirazlara başlaya bilər".

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Emil SALAMOĞLU

Ermənilər sülhə hazırkıdır? - xalq bir söz, Paşinyan başqa şey deyir...

GALLUP-un keçirdiyi sorğudan məlum olub ki, əhəlinin 75 faizindən çoxu azərbaycanlılarla birgə yaşamaq istəmir; **sosioloq**: "Onun nəticələrinə etibar etməyin, çünki..."

Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh müqaviləsi sözsüz ki, böyük ölçüdə erməni cəmiyyətinin ona nə dərəcədə hazır olmasına bağlıdır. Bu isə ilk növbədə Nikol Paşinyan hakimiyyətinin problemidir. Bacaracaqmı? 2024-cü ildə bu suala cavab tapılacaq.

Bu arada Ermənistanda "Gallup International" şirkətinin keçirdiyi sorğudan məlum olub ki, sorğu iştirakçılarının 75,7%-i azərbaycanlılarla birgə yaşamağa hazır deyil. Bu barədə GALLUP Beynəlxalq Assosiasiyasının Ermənistan nümayəndəliyinin rəhbəri Aram Navasardyan bildirib. Onun sözlərinə görə, respondentlərin 9,6%-i böyük ehtimalla azərbaycanlılarla birgə yaşamağa hazır deyil, 6,2%-i mütləq hazır deyil, 6,1%-i kifayət qədər hazır deyil, 2,4%-i isə bu suala cavab verməkdə çətinlik çəkib. Sorğu iştirakçıları hakimiyyət təmsilçilərinin saxta "erməni soyqırımı" qurbanlarının ad və soyadlarının dəqiqləşdirilməsinin zəruriliyi ilə bağlı bəyanatına da münasibət bildiriblər. Onların

53,9%-i bunun "erməni soyqırımı" faktını şübhə altına almaq məqsədi güdən türk proqramı olduğunu, 24,3%-i isə cavab verməkdə çətinlik çəkdiyini bildirib. 18,7% bunu ölənlərin real sayını dəqiqləşdirmək və qurbanların şəxsiyyətini müəyyən etmək üçün ədalətli istək adlandıraraq, 3,1% isə digər səbəbləri qeyd edib.

Bəs belə sorğu-nəticələr Paşinyan hökumətinə Bakı ilə sülh müqaviləsi imzalamağa nə dərəcədə əngəl ola bilər? Belə verməkdə çətinlik çəkdiyini bildirib. 18,7% bunu ölənlərin real sayını dəqiqləşdirmək və qurbanların şəxsiyyətini müəyyən etmək üçün ədalətli istək adlandıraraq, 3,1% isə digər səbəbləri qeyd edib.

ziri Ararat Mirzoyan Qazaxıstanın Almatı şəhərində mayın 10-da görüşəcəklər. Bu barədə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat katibi Ayxan Hacıyev "X" də yazıb. Daha əvvəl əldə edilmiş razılaşmalara uyğun olaraq 2024-cü il mayın 10-da Almatıda Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Ermənistanın xarici işlər

naziri Ararat Mirzoyan arasında danışıqlar aparılacaq. Göründüyü kimi, erməni cəmiyyətində əhval-ruhiyyə fərqlidir, bizimlə birgə yaşamağın əleyhinədir, hərçənd Azərbaycan xalqı da oxşar düşüncədədir, amma sinxron şəkildə hər iki ölkənin rəsmiləri sülh danışıqlarını davam etdirirlər.

Sosioloq Əhməd Qəşəmoğlunun "Yeni Müsavat"a bildirdiyinə görə, GALLUP-un keçirdiyi sorğulara inanmır: "Çünki nüfuzlu təşkilatdır, amma bu məsələlərdən məlumatlıyam. Bu təşkilat Amerikadan təyyarə ilə adam gətirib Ermənistanda sorğu keçirir. Onlar yerli adamlar vasitəsilə sorğu aparırlar, həmin şəxslər də təcrübəsiz ola bilərlər. Azərbaycanda da xeyli sorğular keçirilib, hansısa Amerika təşkilatının apardığı sorğu olub, amma buradakı adamların əli ilə edirlər. Bir sözlə, onun nəticələrinə etibar etməyin. Yeni təşkilatın adı xarici ola bilər, amma yerli mütəxəssisləri sorğulara cəlb edirlər. Onlar da ictimai rəyi istədiyi kimi təqdim edə bilər. Ona görə də onlar sorğunu təqdim edirlər, xarici təşkilat da öz nəticəsi kimi yayır. Bu, Rusiyada, Gürcüstanda, Azərbaycanda, hər yerdə belədir. GALLUP sorğu keçirir, yerlərdəki adamlarla müqavilə bağlayır, sorğu keçirir".

Vətəndaş Həmrəyliyi Partiyası Mərkəzi İcra Aparatının rəhbəri Samir Əsədli

nin fikrincə, erməni xalqı müharibədən yorulub və indi ən çox ehtiyacı olan sülhdür. Onun sözlərinə görə, sorğunun nəticələri subyektivdir, ikincisi, birgəyaşayışdan söhbət gedir: "Biz normal qonşu kimi yanaşı yaşaya bilərik. Bu gün Azərbaycan cəmiyyəti də birgəyaşayışa hazır deyil. Əlbəttə, ölkəmizdə 30 mindən çox erməni olduğu bildirilir. Amma bütün hallarda xalqları sülhə hazırlamaq bir ilin işi deyil. Bunun üçün hər iki tərəf iş aparmalıdır. Ortada tökülən qanlar, qurbanlar var, ermənilər acı məğlubiyyətdən sonra bizə nifrət edirlər. Bu faktorları da nəzərə almaq lazımdır". **S.Əsədli, bununla belə, erməni xalqının sülh içində yaşamaq istəyində olduğunu düşünür:** "Xalqları sülhə hazırlamaq üçün tək rəsmi şəxslərin görüşləri kifayət etmir. Bu məsələdə vətəndaş cəmiyyətləri, media, ziyalılar, din xadimləri də iştirak etməlidirlər. Əfsuslar olsun ki, erməni din xadimləri revanşa, qan tökülməsinə çağırırlar, nifrəti körükləyir. Erməni ziyalıları, siyasət adamları bu işdə addım atmalıdırlar. Hər halda, tək sülh müqaviləsi yox, əsl sülhün əldə olunması üçün uzun illər hər iki tərəf çox iş görməlidir".

✉ **Emil SALAMOĞLU**
"Yeni Müsavat"

Smartfonlara aludə olan uşaqlarda psixoloji problemlərin yaranma riski daha yüksəkdir. Bu barədə Oksford Universitetinin alimləri araşdırma aparıblar (Sfera.az).

Araşdırmaya əsasən məlum olub ki, həddindən artıq telefondan istifadə edən uşaqlarda paranoya, hallüsinasiya kimi problemlər meydana gələ bilər. Gün ərzində 2 saatdan çox telefon istifadə etmək, stress və yorğunluq hissi, ürək döyüntülərinin sürətlənməsi və eşitmədə keçici problemlər yarada bilər.

“Bunlar cib telefonlarının vurduğu müvəqqəti zərərlerdir. Uzunmüddətli zərərler isə genetik quruluşun pozulması, ağ qan hüceyrəsi (lenfoma) xərçəngi, ürək narahatlıqları, qan beyin baryerinin zədələnməsi, qalıcı eşitmə pozğunluqları, yaddaş zəifləməsi və beyin şişi riski, qan hüceyrələrinin pozulması, yüksək təzyiq, immunitet sisteminin zərər görməsidir. Bir sözlə, uzun müddət mobil telefondan istifadə yalnız uşaqlar deyil, böyüklər üçün də çox zərərliyə, - deyər xəbərdarlıq edilir.

Mobil telefonlar həqiqətənmi xərçəng yaradır? Qeyd edək ki, aparılan çox sayda böyük tədqiqatlara baxmayaraq, beyin şişlərinin inkişafında radiotezlikli elektromaqnit sahələrinin (RFEMF) roluna dair inandırıcı sübutlar əldə edilməyib. Baxmayaraq ki, məcmu məlumatlar mobil telefonların uzunmüddətli (10 il) istifadəsi ilə son dərəcə kiçik, lakin hələ də artan glioma əmələ gəlmə riskini göstərir.

Maraqlıdır ki, 2011-ci ildə EMF RF Ümumdünya Səhiyyə

“Mobil telefonlar xərçəng yaradır” iddiası yenə gündəmdə - onkoloqlar deyir ki...

“Xərçəngin müalicəsi var, telefon asılılığının isə...”

yə Təşkilatı (ÜST) və Beynəlxalq Xərçəng Araşdırmaları Agentliyi tərəfindən insanlar üçün “mümkün kanserogen” kimi təsnif edilmişdi, lakin 2015-ci ildə EMF RF-nin statusu “ehtimal olunan kanserogen” səviyyəsinə yüksəldilib. Baxmayaraq ki, bu əlaqə hələ də müzakirə olunur.

Onkoloq Nəsimi Qasımov mövzu ilə bağlı “Yeni Müsavat”a dedi ki, hazırda mobil telefonsuz adam yoxdur və müqayisə edəcək bir

iş də yoxdur: “Hazırda hər kəsdə mobil telefon var. İki qrup olsaydı, mobil telefonlu və telefonsuz, o zaman təcrübədə nə isə demək olardı. İndi uşaq anadan olandan vəfat edən günədək mobil telefondan istifadə edilir. Mobil telefonların bəd xassəli şişə aidiyyəti yoxdur. Sadəcə olaraq, insanlarda telefondan asılılıq var. Narkotik maddədən asılılıq olduğu kimi müasir dövrdə dünyada mobil telefondan asılılıq yaşanır. Bu, xərçəngdən

də ağır prosesdir. Xərçəngin müalicəsi var, amma bu asılılığın müalicəsi yoxdur. Mobil telefonlar mərkəzi sinir sistemini məhv edir”.

Onkoloq Ruslan Basanov smartfonların xərçəngin inkişafı ilə əlaqəsi barədə açıqlamanı mif adlandırdı: “Telefonların xərçəngin inkişafına səbəb olması ilə bağlı yanlış fikir çoxdan təkzib edilib. Bu barədə danışmağa başlayan kimi alimlər dərhal bunun əksini sübut ediblər.

lif xəstəliklərin - piylənmədən tutmuş psixoloji problemlərə qədər inkişafa səbəb ola bilər”.

Amerikalı alimlər mobil telefonun radiotezlik şüalarının insan sağlamlığına təsirini araşdırıblar. Onların məqsədi bu növ qurğulardan olan şüalanmanın vaxt ötdükcə beyin xərçəngi yaratması ilə bağlı çoxsaylı nəzəriyyələri təkzib, yaxud sübut etmək olub. Mobil telefonlarda olan şüalanma rentgen zamanı yaranan ionlaşan şüalanma ilə müqayisədə daha təhlükəsizdir. İonlaşan şüalanma deoksiribinuklein turşusunun zədələnməsinə səbəb ola bilər ki, bu da nəticədə insanda xərçəng xəstəliyi yaradır. Alimlər sübut ediblər ki, mobil telefonlardan çıxan radiotezlik şüalanma tamamilə başqa cür təsir göstərir.

Amerika Onkologiya Cəmiyyətinin əsas tibbi əməkdaşı Otis Brauli bildirib ki, mobil telefondan istifadə zamanı insanda xərçəng xəstəliyinin yaranması ilə bağlı sübut yoxdur.

□ Afaq MİRAYIQ, “Yeni Müsavat”

Bakıda güclü külək əsəcək, intensiv yağış yağacaq

Bakıda və Abşeron yarımadasında mayın 7-si səhərdəki şimal-qərb küləyinin 15-20 m/s, bəzi yerlərdə aralıq 23-25 m/s-dək güclənəcəyi gözlənilir.

Bu barədə APA-ya Milli Hidrometeorologiya Xidmətinin xəbər verilib.

Bildirilib ki, mayın 6-sı axşamdan 8-i gündüzədək fasilələrlə yağış yağacağı gözlənilir. Yarımadaanın bəzi yerlərində qısa müddətə intensivləşəcəyi, şimşək çaxacağı ehtimalı var. 7-si axşam yağıntıda fasilə olacaq.

Bakıda toydan çıxan qadınları maşın vurdu - ölən var

Bakının Nizami rayonunda yol-nəqliyyat hadisəsi zamanı iki nəfər xəsarət alıb.

APA xəbər verir ki, qəza Bəkir Çobanzadə küçəsində baş verib.

1959-cu il təvəllüdlü Bağirova Kəmalə Həmid qızı və 1961-ci il təvəllüdlü Əfəndiyeva Gülarə Oktay qızı şadlıq evindən çıxaraq yolun əks tərəfinə keçmək istəyib.

Həmin vaxt onları “Kia” markalı avtomobil vurub. Piyadalar ağır vəziyyətdə Sabunçu Tibb Mərkəzinə yerləşdiriliblər.

Xəstəxanada müalicə alan Əfəndiyeva Gülarə Oktay qızı həkimlərin sayınə baxmayaraq, dünyasını dəyişib.

Fakt araşdırılır.

Bu məhsullar kəskin ucuzlaşacaq

May ayının gəlişi ilə artıq bazarlarda bir sıra mövsümi meyvə və tərəvəzlərin artmasını müşahidə edirik. Lakin təqdim olunan məhsulların, xüsusən pomidor və xiyarın qiymətində ciddi ucuzlaşma müşahidə olunmur. Bir çoxları bunun hava şəraitinin dəyişməsi ilə əlaqəli olduğunu deyir.

Bəs görsən, bazarda mövsümi meyvə və tərəvəzlərin qiyməti nə vaxt ucuzlaşacaq? Ümumiyyətlə, bu il məhsul sarıdan bolluq müşahidə olunurmu?

Musavat.com xəbər verir ki, mövzu ilə bağlı Yenisa-bah.az-a danışan **iqtişadçı-ekspert Akif Nəsirli** bildirib ki, hazırda bazarda satılan mövsümi bitkilərin əksər hissəsi istixanalarda əkilən məhsullardır. “Açıq havada pomidorun yetişməsi üçün havanın temperaturu 28, xiyarın yetişməsi üçün isə 23-24 dərəcəni keçməlidir. Havanın temperaturu bu həddə çatdıqdan sonra da tərəvəzlər dərhal yetişmir. Bunun üçün ən az 1 ay vaxt lazımdır. Hazırda bazarlarda təqdim olunan meyvə və tərəvəzlərin demək olar ki, hamısı istixana məhsullarıdır. Bəzən ha-

vanın temperaturu qalxdıqda istixanaların üzəri açılır və bu zaman məhsulun satış qiyməti müəyyən qədər aşağı düşür. Açıq havada mövsümi məhsullar yetişən kimi təbii ki, bazarda bolluq və ucuzluq yaranacaq. Amma məsələn, alça kimi meyvələr istixana şəraitində yetişdirilmədiyi üçün bu məhsulun qiyməti günbəgün ucuzlaşmağa başlayır. Mövsümi meyvələr adətən bollaşaraq ucuzlaşır. Ona görə də hesab edirəm ki, təxminən may ayının sonuna doğru həm

meyvələrin çeşidi çoxalacaq, həm də qiymətləri ucuzlaşacaq”.

Ekspert bu il bolluğun müşahidə olunduğunu və qiymətlərin yaxın vaxtlarda daha da ucuzlaşacağını qeyd edib: “Son günlər havanın nisbətən sərinləşməsinə müşahidə edirik, bu tendensiya təxminən ayın ortasına kimi davam edə bilər. İqlimin bu cür dəyişməsi kənd təsərrüfatı üçün əlverişsiz hava şəraiti sayılır. Buna görə də məhsulların bazara çıxarılması bir qədər

gecikir. Məsələn, bəzi rayonlara dolu yağıb və artıq həmin rayonlarda açıq havada əkilən bitkilər yenidən ekilməlidir. Bu baxımdan hava şəraiti qiymətlərə və məhsuldarlığa ciddi təsir edir. Mən hesab edirəm ki, bu il bolluq olacaq və meyvə-tərəvəzlərin qiymətləri bəlkə də ötən ilkindən bir qədər aşağı qiymətə təklif oluna bilər. Bu ilin qışı bizə bolluq vəd edir. Ona görə hesab edirəm ki, bir neçə həftəyə qiymətlər daha da ucuzlaşacaq”.

Uzun fasilədən sonra qızılca virusu yenidən özünü göstərməyə başlayıb. Bu dəfə Hacıqabulda virusa yoluxan 17 yaşlı yeniyetmə dünyasını dəyişib. Məlumatla görə, o, Bakıya xəstəxanaya aparılarkən yolda keçinib.

Bildirilir ki, gecə saatlarında rayonun II Uduşlu kənd sakini, 2007-ci il təvəllüdlü Qarayeva Ayşə Eyvaz qızı yüksək hərarətlə Şirvan Şəhər Mərkəzi Xəstəxanasına yerləşdirilib. Vəziyyəti ağır olduğundan o, təcili yardım briqadası tərəfindən Bakıya aparılıb. Lakin Qaradağ rayonu ərazisində qız yolda keçinib. Onun qızılca cadan öldüyü bildirilir.

Dünyasını dəyişən yeniyetmənin peyvənd olunmadığını əminliklə söyləmək olarmı? Bir daha yada salaq: valideynlər uşaqlarda qızdırma olan zaman nələrə diqqət etməlidir?

Yeri gəlmişkən, Nigeriyanın şimal-şərqindəki Adamava əyalətində bir həftə ərzində qızılca xəstəliyindən azı 42 ölüm faktı qeydə alınıb. Bu barədə əyalətin səhiyyə komissarı açıqlama verib. O bildirib ki, bir həftə ərzində ölkənin iki bölgəsində qızılcaya yoluxmuş 200-ə yaxın xəstə müəyyən edilib. Səhiyyə komissarının sözlərinə görə, həmin ərazilərdə peyvəndlənmə prosesi başlayıb və vəziyyət nəzarət altındadır. Qeyd edək ki, Nigeriyanın bir çox şimal əyalətlərində qızılca geniş yayılıb. Uşaqların daha həssas qrup sayıldığı bu virusun peyvəndlənməsində tez-tez çətinliklər yaranır.

Rospotrebnadzorun Dağıstan Respublikası üzrə Departamentinin mətbuat xidməti bildirib ki, bölgədə 188 qızılca hadisəsi laboratoriya tərəfindən təsdiqlənib. Departament Dağıstanda epidemioloji vəziyyəti "gərgin, lakin nəzarət altında" olduğunu bildirib. Bildirilib ki, xəstəliyə yoluxma halları qızılcaya qarşı peyvənd olunmamış vətəndaşlar arasında qeydə alınır. Şöbədən bildirilib ki, rayonda qızılca infeksiyası ilə bağlı epidemioloji vəziyyətin ağırlaşması 2023-cü ilin fevral ayında başlayıb, bundan əvvəl yayılmadan yalnız təcrid olunmuş hallar qeydə alınıb.

"Genotipləşdirmə məlumatları göstərir ki, xəstəliyə yoluxma halları kənardan infeksiyanın gətirilməsi, eləcə də qonşu ölkələrdən gələn peyvənd olunmamış insanlarla bağlıdır", - deyərək mətbuat xidməti vurğulayıb.

İnfeksionist-hepatoloq Mərdan Əliyev mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a dedi ki, qızılca xəstəliyi fərqli gedişə malikdir: "Bizim koronavirus pandemiyası ilə bağlı təcrübəmiz var deyərək qızılca daha çox onunla müqayisə edirik. Qızılca daha sürətlə yayılan xəstəlik olduğu üçün koronavirusdan daha yüksək yoluxma qabiliyyətinə malikdir. Koronavirusda olduğu kimi aylarla, illərlə bu proses davam etmir. Əgər regionda alovlanma varsa, sürətli şəkildə yoluxur və sürətli şəkildə də epidemiya sönmür. Yəni lokal olaraq alovlanmalar olur. Bizdə müəyyən rayonlar var ki, orada xəstəlik alovlanıb və artıq sönmür. Mən işlədiyim klinikada da qızılca xəstəliyi kifayət qədər azalıb. Artıq biz qızılca xəstəliyini sporadik şəkildə görürük. Düzdür, bəzən ağırlaşmalara rast gəlirik, amma artıq bunlar da azalıb. Qızılca yayılmayan müəyyən bölgələrdə alovlanmalar müşahidə edilə bilər. Hacıqabulda da ola bilsin yeni alovlanmalar müşahidə edilir".

Ölüm halları ilə bağlı danışan infeksiyalarla əlaqə edib ki, qızılca xəstəliyinin ağırlaşmaları olur, çünki onun letallığı da yüksəkdir: "Ona görə bu xəstəlik zamanı ehtiyatlı olmaq lazımdır. Uşaqları qorumaq lazımdır. Qızılca zamanı 2-3 gün yüksək hərarət müşahidə edilir. Sonra isə səpgilər olur. Səpgilər yarandıqda qızdırma yüksək olaraq qalır, hətta daha da yüksəlir. Səpgidən sonra isə üç gün davam edir, sonra qızdırma düşür. Ümumi bu proses bir həftə çəkir. Əgər bir həftədən yuxarı yüksək qızdırma müşahidə edilərsə, artıq qızılcanın ağırlaşma ehtimalı var. Ona görə mütləq həkimə müraciət etmək lazımdır. Ağ ciyərlərə profilaktik olaraq baxılmalıdır. Qızılca olan xəstələrə qulluq etmək lazımdır, bol maye, çay, su verilməlidir. Hərərət əgər 38 yarımından artıq olarsa, qızdırmasalıcı dərmanlar, vitamin preparatları vermək olar. Xəstəyə yemək verməyə məcbur etmək olmaz, heç vacib də deyil. Amma bol maye qəbul edilməsi vacibdir. Uşaq su da içməyi bilmirsə, qaytarırsa, o zaman sistem şəklində dərmanlar vurulmalıdır ki, bu maye bədəndə qalsın. Çünki qızdırmanın yüksək olması çoxlu miqdarda maye itkisinə səbəb olur. Bu da xəstəliyi daha da ağırlaşdırır.

Səhiyyə Nazirliyinin Respublika Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzinin direktor müavini Afaq Əliyeva mediaya açıqlamasında deyib ki, rəqəmlər azalmaya doğru getsə də, hələ qarşısı alınmayıb. Çünki hələ də peyvənddən kənar qalan insanlar var.

GEM rəsmisi xatırladı ki, qızılca Azərbaycanda ötən ilin aprel ayından əsasən xaricdən gətirilmə halları ilə bağlı olub: "Gətirilmə faktları adətən Rusiya və Türkiyədən idi. Yoluxma halları da əsasən peyvənd olunmayan şəxslərdir".

A.Əliyeva vurğulayıb ki, hər il təxminən 10% uşaq peyvənddən kənarda qalır: "Bununla da qeyri-immun təbəqə yaranır. Nəticədə hər hansı xəstəliyin alovlanması zamanı yoluxma halları da həddindən artıq çox olur".

Qızılca yenə can aldı - həkim xəbərdarlıq edir

İnfeksionist: "Əgər bir həftədən yuxarı yüksək qızdırma müşahidə edilərsə..."

Bu xəstəliklərdə peyvənd qoruyucudur. Peyvənd olunan şəxslər xəstəliyə yoluxmur. Amma tibbdə hər şeyi əminliklə demək olmaz. Çünki bir doza peyvənd olunandan sonra antitellər yaranmaya bilər, iki doza peyvənd isə qoruyucu olur. Bununla belə, peyvənd yüz faiz qoruyur, tam əminliklə deyə bilmirik".

Səhiyyə Nazirliyinin Respublika Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzinin direktor müavini Afaq Əliyeva mediaya açıqlamasında deyib ki, rəqəmlər azalmaya doğru getsə də, hələ qarşısı alınmayıb. Çünki hələ də peyvənddən kənar qalan insanlar var.

GEM rəsmisi xatırladı ki, qızılca Azərbaycanda ötən ilin aprel ayından əsasən xaricdən gətirilmə halları ilə bağlı olub: "Gətirilmə faktları adətən Rusiya və Türkiyədən idi. Yoluxma halları da əsasən peyvənd olunmayan şəxslərdir".

A.Əliyeva vurğulayıb ki, hər il təxminən 10% uşaq peyvənddən kənarda qalır: "Bununla da qeyri-immun təbəqə yaranır. Nəticədə hər hansı xəstəliyin alovlanması zamanı yoluxma halları da həddindən artıq çox olur".

Qeyd edək ki, Azərbaycanda ötən ildən etibarən qızılcaya yoluxanların sayında artım müşahidə olunub. Dövlət Statistika Komitəsinin (DSK) yaydığı məlumata görə, 2023-cü ilin yanvar-noyabr aylarında 1493 nəfər bu xəstəliyə yoluxub. Yoluxma əsasən uşaqlar arasında müşahidə edilib. Bir neçə uşaq xəstəlik səbəbindən vəfat edib. 2022-ci ildə isə cəmi bir nəfər bu xəstəliyə rast gəlinib.

Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı (ÜST) da dünya miqyasında qızılcaya yoluxma hallarının 2023-cü ildə 2022-ci ilə nisbətən iki dəfə artdığı haqda məlumat yayıb. ÜST-nin məlumatları göstərir ki, 2023-cü ildə 321582, 2024-cü ildə isə 94 000-dən çox yoluxma qeydə alınıb. Məlumatla görə, ən yüksək yoluxma göstəriciləri Azərbaycan, Qırğızıstan və Yəmənə düşüb. 2021-ci ildən başlayaraq qızılcaya qarşı peyvəndin əhatə dairəsinin azalması nəticəsində 2022-ci ildə global miqyasda qızılcaya yoluxma hallarının sayı 18 faiz, ölüm hallarının sayı isə 43 faiz artıb (2021-ci ilə müqayisədə). ÜST-nin məlumatına görə, 2000-ci ildən bəri ümumi qızılcaya yo-

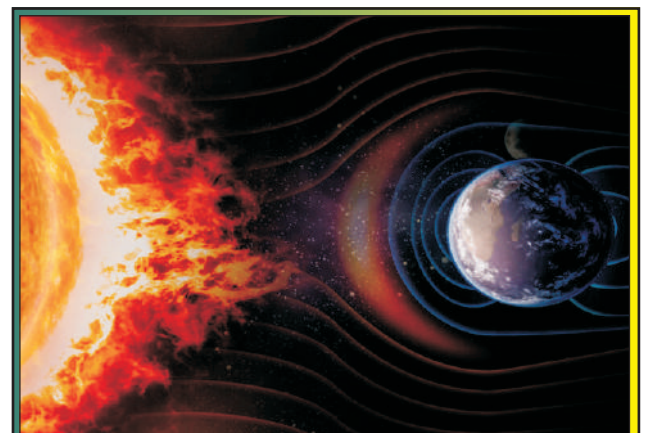
luxmuş 50 milyondan çox insan vaksin sayəsində xəstəlikdən yaxa qurtara bilib.

Məlumatda bildirilir ki, qızılca xəstəliyi uşaqların sağlamlığı üçün ciddi təhlükə olaraq qalmaqda davam edir. Qızılcaya qarşı peyvəndləmə əhatəsi 95 faizdən aşağı olduğu zaman bütün ölkələr və icmalar üçün xəstəliyin geniş yayılma riski yaranmış olur. 2000-ci ildən 2022-ci ilə qədər qızılcaya qarşı peyvənd global miqyasda 57 milyon

insanın qızılca cadan ölməsinin qarşısını alıb.

Həmçinin qeyd edilib ki, qızılca 5 yaşdan kiçik uşaqlar üçün daha təhlükəlidir. Bu xəstəlik onlarda pnevmoniya, ensefalit (beyin iltihabı) və ölümlə nəticələnə bilər. Qızılcaya qarşı peyvənd ən effektiv peyvəndlərdən biridir. 2 doza peyvənd qızılca infeksiyasının qarşısını ömürlük almaqda 97 faiz effektivdir.

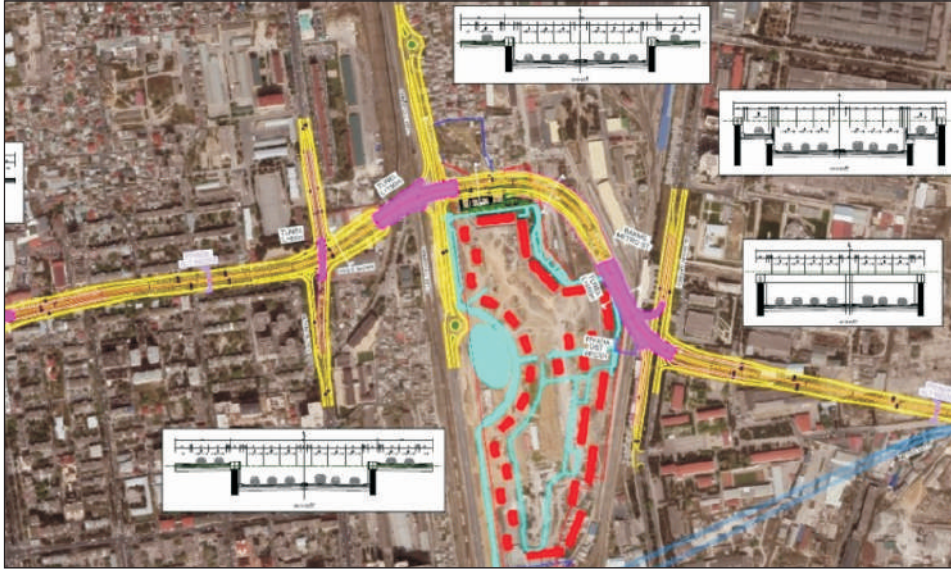
□ **Afaq MİRƏYİQ,**
"Yeni Müsavat"

Mayın 8-i geomaqnit qasırğası gözlənilir

Günəş küləyinin sürətinin müsbət qütblü Yüksək Sürətli Tac dəliyi Axınlarının və TKA-nın təsiri ilə artacağı gözlənilir. Şamaxı Astrofizika Rəsədxanasından APA-ya verilən xəbərə görə, geomaqnit sahəsinin Yüksək Sürətli Tac dəliyi Axınlarının və TKA-nın təsiri ilə aktivliyin edəcəyi gözlənilir.

Bildirilib ki, 5 may tarixində baş vermiş TKA və Tac Dəliklərinin birgə təsiri nəticəsində 8 may tarixində yenidən G1 səviyyəli geomaqnit qasırğası olması ehtimalı var.

Bakıda yeni meqayol layihəsi - tıxaclara son zərbə?

Ərşad Hüseynov: "Yeni yol yalnız fərdi avtomobillərin istifadəsi üçün nəzərdə tutularsa, 2-3 ildən sonra vəziyyət əvvəlki səviyyəyə qayıdacaq, hətta bir qədər də pisləşəcək"

Rauf Ağamirzəyev: "Yeni tikilən yollar paytaxtın mərkəzi hissələrində başlanan prosese inteqrasiya olunmalıdır"

Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyi (AAY-DA) tərəfindən Həsən Əliyev küçəsindən Ziya Bünyadov prospektinə paralel olaraq "Koroğlu" metro stansiyasına qədər yeni avtomobil yolunun tikintisinə start verilir. Bu barədə agentlikdən bildirilib.

Layihənin xüsusi dövlət əhəmiyyəti nəzərə alınmaqla Heydər Əliyev prospektində və Ziya Bünyadov prospektində nəqliyyat vasitələrinin sıxlığının azaldılması və hərəkətin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi nəzərdə tutulur. Sözügedən layihə çərçivəsində yol hərəkətinin təşkilinin texniki xarakteristikalarının qısa analizinin nəticələri nəzərə alınaraq, ərazidə nəqliyyat problemlərinin əsaslı həlli, əsas nəqliyyat yollarının bərbəşə əlaqələndirilməsi, mühüm nəqliyyat funksiyasını yerinə yetirən yollar üzrə optimal birləşmənin təmin edilməsi və alternativ marşrutların, habelə ərazidəki nəyaradılmasıqlı yollarının məntiqi birləşməsinin təmin edilməsi, ərazinin küçə-yol şəbəkəsinin nəqliyyat planlaşdırma sxeminin tamamlanması məqsədilə layihənin icra edilməsi mütləq olaraq məqsədəuyğun hesab edilir.

Layihənin əsas üstünlükləri Həsən Əliyev küçəsinin davamı olaraq Yusif Vəzir Çəmənzəminli küçəsinə düzxətli davam etməklə şərq hissədə Ələsgər Qayıbov və Xəlil Rza Ulutürk küçələrinə birləşdirilməsi nəticəsində Təbriz küçəsi ilə Ağə Nemətulla və Əhməd Rəcəbli küçələrinin kəsişmələrində və "Nərimanov" metro stansiyası ətrafında müşahidə olunan nəqliyyat sıxlığı azalmış olacaq, habelə "Gənclik" və "Nərimanov" metrostansiyaları ətrafındakı ərazilərdən "Koroğlu" metrostansiyası istiqamətində hərəkət edən nəqliyyat vasitələrinin fasiləsiz yerdəyiş-

mələrinin təmin edilməsinə şərait yaradılmış olacaq. Eyni zamanda qeyd edilən yeni yol birləşməsinin yaradılması nəticəsində "Gənclik" və "Nərimanov" metrostansiyaları ətrafındakı ərazilərdən "Koroğlu" metrostansiyası istiqamətində və yaxud əks istiqamətlər üzrə Heydər Əliyev prospekti vasitəsilə yerinə yetirilən nəqliyyat yerdəyişmələrinin azalması və Heydər Əliyev prospektinə alternativ hərəkət marşrutunun yaradılması hesabına Heydər Əliyev prospektinin yan yolu üzrə müşahidə olunan tıxac hallarının minimumlaşdırılması təmin ediləcək.

Həmçinin qeyd edilən birləşməsinin yaradılması nəticəsində şəhərin şərq və mərkəzi qərb periferiyaları arasında Heydər Əliyev və Ziya Bünyadov prospektlərinə paralel və həmin prospektlərin mərkəzi aralığında yerləşən yeni yaşayış massivlərinə alternativ bərbəşə nəqliyyat bağlantısının yaradılması təmin ediləcək.

Bununla paytaxtda tıxac problemi nə dərəcədə həllini tapmış olacaq?

Hüquqşünas Ərşad Hüseynov "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, yeni layihənin reallaşdırılması ilə müəyyən küçələrdə gərginlik azalacaq: "Bakı şəhəri və Abşeron yarımadasında mobillik sxemində diqqət etsək, görürük ki, həm sərnişinlərin, həm nəqliyyat vasitələrinin hərəkətində şərq-qərb istiqaməti çox mühüm yer tutur. Abşeron yarımadasının dərinlikləri, Sabunçu rayonu, Bakıxanov qe-

səbəsi, Zabrat və s. və şəhərin mərkəzi, Yasamal, Lökbatan istiqamətlərində ciddi axın var. Şəhərin infrastrukturuna baxanda görürük ki, şəhərin şərq-i qərbi birləşdirən yollar azdır. Prospektlər çox yüklənib. Birinci sırada Heydər Əliyev prospekti dayanır. Ziya Bünyadov prospekti isə ikinci yerdədir. Yükdən bir qismi Babək prospektinə düşür. 8 Noyabr prospekti və Zığ yolu da daxil olmaqla, cəmi 4 əsas "arteriya" var. Axın çox olduğu ilə birləşdirəcək. Sxem belədir ki, Həsən Əliyev küçəsi Aqarunov küçəsi, Keşlə bazarı istiqamətində davam edəcək. Keşlə bazarından keçərək yol ötürücüsü quraşdırılacaq, çünki o ərazidən dəmir yolu xətti keçir. Yol Bakmilin altından keçərək Ulduz doğru uzanacaq, Xəlil Rza Ulutürk küçəsinə birləşəcək. Yeri gəlmişkən, Xəlil Rza Ulutürk küçəsi yenidən qurulub. Həsən Əliyev küçəsi də kifayət qədər genişdir. Amma bu arada, ümumiyyətlə, yol yoxdur. Müstəqillikdən əvvəlki illərdə Ulduz metrostansiyasının ətrafında müəyyən sənaye obyektləri var idi, lakin hazırda həmin obyektlərin əksəriyyəti demək olar ki, işləmir. Odur ki, ərazidə yol çəkmək üçün şərait var. Yol qanunauyğun şəkildə razılaşdırılaraq yenidən qurulacaq. Nəticədə şəhərin qərbi ilə şərqini birləşdirən yol qurulacaq. Bu yolun özəlliyi

Koroğlu qovşağına birləşməsidir. Bununla əlaqədar Koroğlu qovşağının yükü bir qədər arta bilər. Amma Koroğlu qovşağında yük artsa da, Nərimanov rayonu ərazisində bir sıra küçələrin yükü azalacaq".

Ərşad Hüseynovun fikrincə, yeni yolun çəkilməsi ilə şəhərdə tıxacların qarşısı tam alınmayacaq: "Bakının tıxac probleminin başqa səbəbləri var. Bakı-Sumqayıt yolu, Səbəyel rayonu ərazisində, mərkəzi hissədə problemlər çoxdur. Nərimanov rayonunda müəyyən küçələrdə isə vəziyyət bir qədər yaxşılaşacaq. Heydər Əliyev prospektinin Koroğlu qovşağından mərkəzə doğru sağ hərəkət hissəsində nisbətən yük azalacaq, Ziya Bünyadov prospektində, Əliyev Əliyev, Ağə Nemətulla, Əhməd Rəcəbli küçələrində gərginlik daha az olacaq".

Ərşad Hüseynov vurğulayıb ki, son 20 ildə Bakı şə-

hərində görülən yenidənqurma işləri birmənalı şəkildə göstərir ki, sadəcə yeni yolun tikintisi, yaxud yolların genişləndirilməsi hər şeyi həll etmir: "İctimai nəqliyyat inkişaf etdirilməlidir. Bunun üçün də infrastruktur yaradılmalıdır. Bunun alternativi yoxdur. Yeni yol yalnız fərdi avtomobillərin istifadəsi üçün nəzərdə tutularsa, 2-3 ildən sonra vəziyyət əvvəlki səviyyəyə qayıdacaq, hətta bir qədər də pisləşəcək. Məlumat üçün bildirim ki, 2005-ci ildən başlayaraq son 19 ildə Bakı-Sumqayıt yolunda 3 dəfə əsaslı yenidənqurma işləri görüldü, yol genişləndirilib. Ən azından Xırdalan dairəsindən Bakıya doğru bir neçə qovşaq tikilib. Lakin bu il müşahidə olundu ki, Bakı-Sumqayıt yolunda gərginlik əvvəlki illərə nisbətən daha çoxdur. Bunun səbəbi odur ki, fərdi avtomobillərə hesablanmış yol infrastrukturunu, mobillik yaxşı heç nəyə gətirib çıxarmıyacaq. Bir sözlə, yeni salınan yollarda yüksək səviyyədə piyada infrastrukturunu qurulmalıdır. Səkilər, yaşıllıqlar elə olmalıdır ki, insanlar piyada hərəkət etməkdən zövq alsınlar. Eyni zamanda velosiped yolları, yaxud da zolaqları mütləq olmalıdır. Xatırlatmaq yerinə düşər ki, Bakının Baş Planı ilə bağlı müzakirələrdə tramvayların bərbəşinə də toxunuldu. Bəlkə də elə bundan başlamaq lazımdır? Zətən yeni yol qurulacaq, mümkündürsə, tramvay xətti çəkmək olar. Gələcəkdə paytaxtın digər ərazilərində tramvay xətləri bərbəşə olunmaqla şəbəkə yaratmaq olar. Əsas məsələ budur ki, ictimai nəqliyyata, mikro mobilliyə, insanların piyada

AZAL bu yay 60-a yaxın istiqamətdə uçacaq

Yayın gəlişi ilə "Azərbaycan Hava Yolları" QSC (AZAL) Avropa və Asiya şəhərlərinə uçuş proqramını genişləndirməyi planlaşdırır və sərnişinlərinə 60-a yaxın istiqamət üzrə uçuşlar təklif edir.

Musavat.com xəbər verir ki, bu barədə AZAL-ın mətbuat xidməti məlumat yayıb.

Bu yay "Azərbaycan Hava Yolları" aviaşirkəti sərnişinləri Türkiyə, Rusiya, Qazaxıstan, Özbəkistan, Gürcüstan, Pakistan və digər ölkələrin bir çox şəhərlərinə səyahət etməyə dəvət edir.

Aviaşirkətin Avropa üzrə uçuş coğrafiyası iyun ayında etibarən Buxarest və Sofiyaya reyslərin açılması ilə daha da genişlənəcək. Yayda AZAL sərnişinlərinin səyahət edə biləcəyi Avropa şəhərlərinin ümumi sayı 10-a qədər artacaq. Belə ki, səyahətçilər, məsələn, ləzzətli yerli mətbəxdən zövq almaq üçün İtaliyaya, çimərlikdə dincəlmək və müxtəlif bayramlarda iştirak etmək üçün İspaniyaya, gözəl dağ mənzərələrini izləmək üçün Avstriyaya, orta əsr qalalarını ziyarət etmək üçün Çexiyaya və bir çox digər ölkələrə yollana bilərlər.

Aviaşirkət Qara dəniz, Aralıq dənizi və Egey dənizindəki çimərlik kurortlarına, eləcə də Qırmızı dəniz və Fars körfəzi sahillərində yerləşən şəhərlərə və digər mükəmməl istirahət məkanlarına çox sayda uçuşlar təklif edir. AZAL-ın reysləri ilə sərnişinlərin Bakıdan Barselona, Batumi, Soçi, Trabzon, Antalya, Dalaman, Bodrum, İzmir kimi heyrtəməz yerlərə, həmçinin Dubay, Tivat, Bəhreyn və gözəl çimərlikləri və maraqlı görməli yerləri olan dünyanın digər şəhərlərinə səfər etmək imkanı var.

Yeni mədəniyyət və ənənələrə qər qoymaq istəyən səyahətçilər aviaşirkətin Pekin, Mumbay, Nyu-Dehli, İslamabad, Kəraçi və ya Lahor kimi istiqamətləri üzrə səyahət edə bilərlər.

Bu ilin yay cədvəli çərçivəsində, xüsusən də məşhur beynəlxalq marşrutlarda, uçuşların tezliyinin əhəmiyyətli dərəcədə artırılması səyahətçilərin planlaşdırılmasında rahatlığı təmin edəcək. Uçuş tezliklərinin artacağı istiqamətlərə Berlin, Moskva, Sankt-Peterburq, Ufa, Soçi, Antalya, İzmir, Trabzon, Bodrum, Tel-Əviv, Kişineu, Almatı, Batumi, Pekin, Sofiya, Tivat, Dammam, Dehli, Mumbay və s. daxildir.

Qeyd edək ki, 2022-ci ildə "Azərbaycan Hava Yolları" aviaşirkəti yay cədvəli çərçivəsində 27 istiqamət təklif edib, 2023 və 2024-cü illərdə bu göstərici 2 dəfədən çox artaraq müvafiq olaraq 55 və 58 istiqamətə çatıb.

AZAL-ın bu yay beynəlxalq istiqamətlər üzrə ən çox reys həyata keçirəcəyi şəhərlər siyahısında ilk beşlikdə İstanbul, Antalya, Moskva, Dubay və Tiflis yer alır.

AZAL ilə unudulmaz anlar yaşamaq fürsətini qaçırmayın! Aviaşirkət tələbatın yüksək olduğu yay aylarında - tətillər və məzuniyyət dövründə səyahət xərclərinə qənaət etmək üçün səfərinizi əvvəlcədən planlaşdırmağı tövsiyə edir.

Uçuş cədvəli ilə tanış olmaq və aviabiletləri əldə etmək üçün aviaşirkətin rəsmi www.azal.az <http://www.azal.az> <http://www.azal.az> sayıtına keçid ala, mobil tətbiqinə daxil ola, eləcə də AZAL-ın kas-salarnı və akkredite olunmuş agentliklərinə müraciət edə bilərsiniz.

hərəkətinə üstünlük verilən mühit yaradılmalıdır. Əks təqdirdə, yeni salınan yol istifadəyə veriləndən bir neçə il sonra dolacaq".

Nəqliyyat məsələləri üzrə ekspert Rauf Ağamirzəyev isə bildirib ki, yeni yolun çəkilməsi deyil, onun necə çəkilməsi önəmlidir: "Yeni yollar müasir şəhərsalma prinsiplərinə uyğun salınır? 6 zolaqlı yol düşündürücüdür. Süni qurğular, köməkçi qovşaqların tikilməsini nəzərə alaraq yeni layihəyə təkrar baxılmasına ehtiyac var. Hesab edirəm ki, bu şəhər toxumasını dağıdacaq. Bu insanların hərəkətinə qismən məhdudiyyət yaradacaq. Ye-

raltı keçidlər olarsa, hərəkət üçün məhdud imkanlar da ha da məhdudlaşacaq. Qısa məsafədə həllər üstünlük təşkil etməlidir: piyada hərəkəti, mikromobillik vasitələri və s. Yeni tikilən yollar paytaxtın mərkəzi hissələrində başlanan prosese inteqrasiya olunmalıdır. Diqqətlə baxsaq, Gənclik istiqamətindən Koroğlu istiqamətinə hərəkət nəzərdə tutulur. Mövcud olan Ziya Bünyadov və Həsən Əliyev prospektlərinə alternativ kimi formalaşacaq. Bu da eyni istiqamət üzrə alternativ hərəkəti özündə ehtiva etməlidir".

■ Nigar HƏSƏNLİ, "Yeni Müsavat"

MUSAVAT

Son səhifə

N 78 (8451) 7 may 2024

Baş ağrılarını bu çayla dərhal aradan qaldırın

Səhər oyananda müşahidə olunan baş ağrısı bütün günü təsir edən və həyat keyfiyyətini aşağı salan bir vəziyyətdir. Baş ağrısı problemi yarananda ağla tez-tez gələn üsul ağrıkesicilərdən istifadə etməkdir. Səhər baş ağrısı ilə oyanırsınızsa, bu çayı içmək kifayətdir. Bu təbii üsulla baş ağrılarınızdan saniyələr ərzində xilas ola bilərsiniz. Səhərlər acqarına bir stəkan rozmarin çayı içdiyiniz zaman baş ağrısından xilas ola bilərsiniz. Rozmarin A, C, B1, B6 və B9 vitaminlərinin zəngin mənbəsidir. Tərkibində həmçinin kalsium, mangan, dəmir və maqnezium var. Bakteriya və infeksiyalara qarşı təsirli olan rozmarin çayı maddələr mübadiləsinə də sürətləndirir və yaddaşı gücləndirir.

Niyə qadınlar 40 yaşdan sonra ariqlaya bilmir? - səbəb

Bəzi qadınlar yetkinlik dövründə ariqlamağın gənclik illəri ilə müqayisədə daha çətin olduğunu bildirirlər. Zərif cinsin nümayəndələrinin yaş keçdikcə artıq çəkidən çətinliklə qurtulmasının 2 mümkün səbəbi var. Həmin səbəblər aşağıdakılardır:

Metabolizmin yavaşlaması

Bildirilir ki, insan yaşlandıqca onun maddələr mübadiləsi yavaşlayır. Kalorilər əvvəlki kimi tez yandırılmır. Əzələlər daha tez yoxa çıxır. Yeri gəlmişkən, bu problem kişilər üçün də aktualdır.

Estrogen səviyyəsinin aşağı düşməsi

Bu qadın hormonu orqanizmin fəaliyyətində mühüm rol oynayır. Yetkinlik dövründə aydınlaşa bilən estrogen çatışmazlığı insulin həssaslığına səbəb olur. Belə bir vəziyyətdə, düzgün bəslənmə üçün əlverişli olmayan şəkər səviyyələrində sıçrayışlar baş verir. Ortaya çıxan problemlərə baxmayaraq, bir qadın 40 yaşdan sonra da gözəl bədənlə sahib ola bilər. Ancaq bunun üçün düzgün qidalanmaq, tez-tez fiziki fəaliyyət və yaxşı yuxu rejimi olmalıdır.

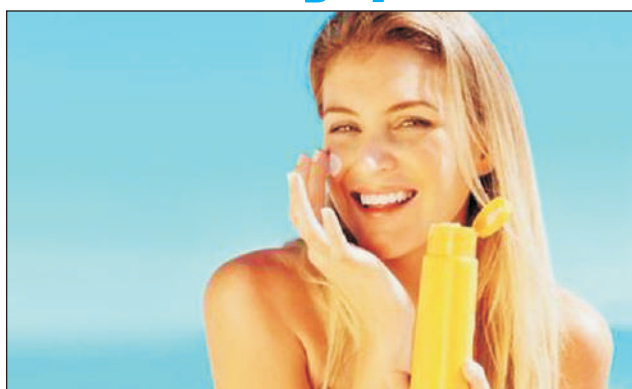
Şimiyatlar, yağlı və duzlu yeməklərlə həddindən artıq yüklənməyə ehtiyac yoxdur. Bunları yerinə tərəvəz və taxıl məhsullarıyla üstünlük verin.

Çantaya görə 180-ə yaxın qatarın hərəkəti ləğv edilib

Yaponiyada stansiyada qalan çanta səbəbindən 80-ə yaxın qatarın hərəkəti ləğv edilib, daha 97 qatar isə iki saatə yaxın gecikib. Qeyd olunur ki, çantanın üzərində kimyəvi birləşmənin adına oxşar yazı olub. Çantanı stansiya işçisi aşkar edib və bu barədə polisə xəbər verib. Bel çantasının üzərində kandzi simvolları ilə kimyəvi maddənin adının yazılması insanların diqqətini çəkib.

Günəş əleyhinə kremlər dəri xərçəngi yaradır

“Həkimlər xüsusi kremlərdən istifadə edərək özünüzlə Günəşin mənfi təsirinə məruz qalmadan qorumağı tövsiyə edirlər. Amma burada bir nüans var: bu zaman orqanizmdə D vitamini ifraz olunmur. Bu vitamin çox az olarsa, dəri xərçəngi inkişaf edə bilər”.

Bunu rusiyalı kimyaçı, Biokimyəvi Fizika İnstitutunun biopolimerlərin funksional xassələri laboratoriyasının müdiri Mariya Semyonova bildirib. “Fakt budur ki, Günəş əleyhinə kremlər dəri ultrabənövşəyi şüalardan qoruyur. Həkimlər həmçinin qorunmaq üçün geyim, papaq, günəş eynəyi kimi vasitələrdən istifadə etməyi məsləhət görürlər. Lakin digər tərəfdən, D vitamininin ciddi çatışmazlığı dərinin vaxtından əvvəl qurumasına və hiperpigmentasiyasına, elastikliyi itirməsinə, qırışların yaranmasına, qızartılara səbəb olur”, - deyərək qeyd edib. Həkim tövsiyə edib ki, xüsusilə payız-qış dövründə D vitaminini qidaya əlavə etmək lazımdır.

Hadisə yerinə gələn polis və yanğınsöndürənlər çantaya baxış keçirib və orada yalnız geyim aşkar ediblər. Çanta daha sonra sahibinə qaytarılıb.

Çox tərləyənlər bu yazını oxuyun

Tor qoxusunu aradan qaldırmaq üçün müxtəlif antipersperantlardan istifadə edilir. Bu vasitələr orqanizmə üçün zərərli deyil. Həddən artıq istifadəsi müxtəlif dəri xəstəliklərinə o cümlədən qadınlarda döş xərçənginə səbəb ola bilər. Sizə təqdim edəcəyimiz resept isə tamamilə təbii məhsullardan ibarətdir.

Lazım olanlar:

8 x.q kokos yağı, yarıncı fincan qarğıdalı nişastası, yarıncı fincan soda, 4-5 damcı hər hansı təbii ətirli yağ.

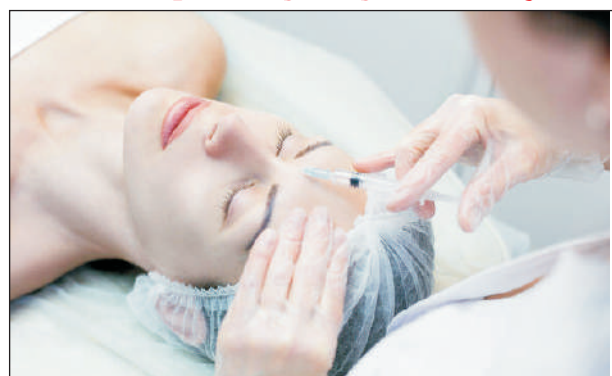
Hazırlanması:

Soda və qarğıdalı nişastasını qarışdırın. Kokos yağı əlavə edin. Daha sonra istədiyiniz yağı əlavə edərək qaba doldurun. Bu köhnə dezodorant qabı da ola bilər. Qarışımı 2 həftə ərzində istifadə etmək lazımdır.

Bunları bilirsinizmi?

- * Çox məcbur qalmadıqca qar yeməyin. Çünki onu əritmək üçün bədəndə olduqca çox enerji sərf edilir.
- * İnsanlar oksigensiz 3 dəqiqə, susuz 3 gün və yemək yemədən 3 həftə yaşaya bilər.
- * 2011-ci ildə Yaponiyada baş verən 8,9 ballıq zəlzələ nəticəsində günün uzunluğu 1,8 mikrosaniyə azalıb.
- * Qarışqalar məcbur qaldıqlarında 2 həftə ərzində suyun altında yaşaya bilərlər.
- * Vakuumda (havasız və cazibə qüvvəsinin olmadığı məkanda) ağlamaq mümkün deyil. Çünki göz yaşı aşağı doğru hərəkət edə bilmir və gözdən yaş çıxmır.
- * İnsanların omba sümüyü betondan daha möhkəmdir.
- * Ağcaqanad əleyhinə spreylər əslində onların insanlara yaxınlaşmasını əngəlləmir. Sadəcə alaraq, ağcaqanadların hissiyatını bağlayır və bir növ insanları gizləyir.
- * "Süd yolu" qalaktikasında 400 milyarddan çox ulduz olduğu düşünülür.
- * Bir insan gündə ən az 500 litr oksigen istifadə edir.
- * Hər gün 275 milyona yaxın yeni ulduz yaranır.
- * Gözlərin hər biri 130 milyondan çox görmə sinir hüceyrəsindən ibarətdir. Hər hüceyrənin içində isə 100 trilyon atom var. Bu rəqəmlər isə ümumilikdə dünyadakı bütün ulduzların sayından daha çoxdur.
- * Hazırda dəniz aləmində 180-ə yaxın balıq növü işıq görmədən yaşayır.
- * Əgər bir sözü xatırlamaqda çətinlik çəksəniz, yumruğunuzu sıxın. O zaman beyinin fəaliyyəti daha da artır və yaddaşı işə salmağa kömək edir.
- * 600 kiloqramlıq bir balının ürək damarının içinə bir insan yerləşə bilər.
- * Bir insan yaşadığı müddətdə ortalama 23 min dəfə göz qırpır, 100 min dəfə ürəyi döyünər, 23 min dəfə nəfəs alır, qaraciyərləri ilə 1500 litr qan süzülər, mədəsi ilə 2 litr asit turşusu istehsal edər.

Botoksun psixikaya faydası üzə çıxdı

Botoks toksin inyeksiyasının nəinki miqren, həmçinin depressiya və təşviş azaltması sübut olundu. Təminlənmiş neyrotoksin olan botoks hazırda qırışları açmaq və mimik əzələləri dondurmaq üçün kosmetologiyada geniş istifadə olunur. Eləcə də nevroloqlar tərəfindən bəzi nevroloji xəstəliklər, əzələ səyrimələri, miqren, baş ağrısı və sidik saxlamamada tətbiq edilir. Kaliforniya universitetinin alimləri botoksun antidepressant kimi işlədiyini öyrənib.

Onlar ABŞ-ın FDA qurumunun bazasından istifadə edərək araşdırma aparıb.

Bazada 40 min amerikalının botoks terapiyasından sonra şikayət və nəticələri də toplanıb.

Bu adamlar botoks müxtəlif səbəblərdən müxtəlif nahiyyələrə - alın, boyun, əzələ və ayaqlara vurdurublar. Məlum olub ki, bütün botoks etdirənlərin 90%-i botoksdan sonra depressiyadan 40-50% daha az əziyyət çəkiblər, nəinki vurdurmayanlar.

Eləcə də botoks olunan pasiyentlərin 22-70%-də təşviş hissləri azalıb.

Botoksun psixikaya təsir mexanizmini öyrənən alimlərin ehtimalına görə, botulotoksin beyinin emosiya və əhvali tənzimləyən hissələrinə düşür və sinir-əzələ vasitəsilə təsir edir. Buna görə də botulotoksidən depressiya və təşviş pozuntusu zamanı istifadə yolları öyrənilməlidir.

Fironların istirahət etdikləri yer aşkar olundu

Axeoloqlar Sinaş səhrasından fironlar və ordular üçün 3500 illik istirahət yeri aşkar ediblər. Çiy kərpicdən tikilmiş saray III Tutmosun (e.ə. 1479-1425) hakimiyyəti dövründə qədim Misir qoşunlarının və ehtimal ki, fironun ailəsinin yerləşməsi üçün tikilmişdir. Bunun adı olan yazılar göstərir. O, tarixin ən böyük hərbi liderlərindən biri hesab olunur. Həmin dövrdə Qədim Misir fironları imperiyanı genişləndirmək üçün mütəmadi olaraq Aralıq dənizinin şərqiə hərbi səfərlər edirdilər. Sinaş səhrası onların dayanma nöqtələrindən biri idi. Alimlər tərəfindən kəşf edilən saray ordu və fironların təchizatı və istirahəti üçün istifadə oluna bilərdi.

Binanın iki düzbucaqlı zalı və bir neçə bitişik otağı olub. Şimal tərəfdə yerləşən əsas giriş əhəngdaşından hazırlanmış üç sütunlu birinci zala aparıb. İkinci zal daha kiçik olub, şərq və qərb tərəfdən buraya girmək mümkün olub. Ortada isə iki sütun olub.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: venimusavat@mail.ru

“Yeni Musavat”ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, “Son dakika” MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisenzia N: B 114
SAYI: 1.500